

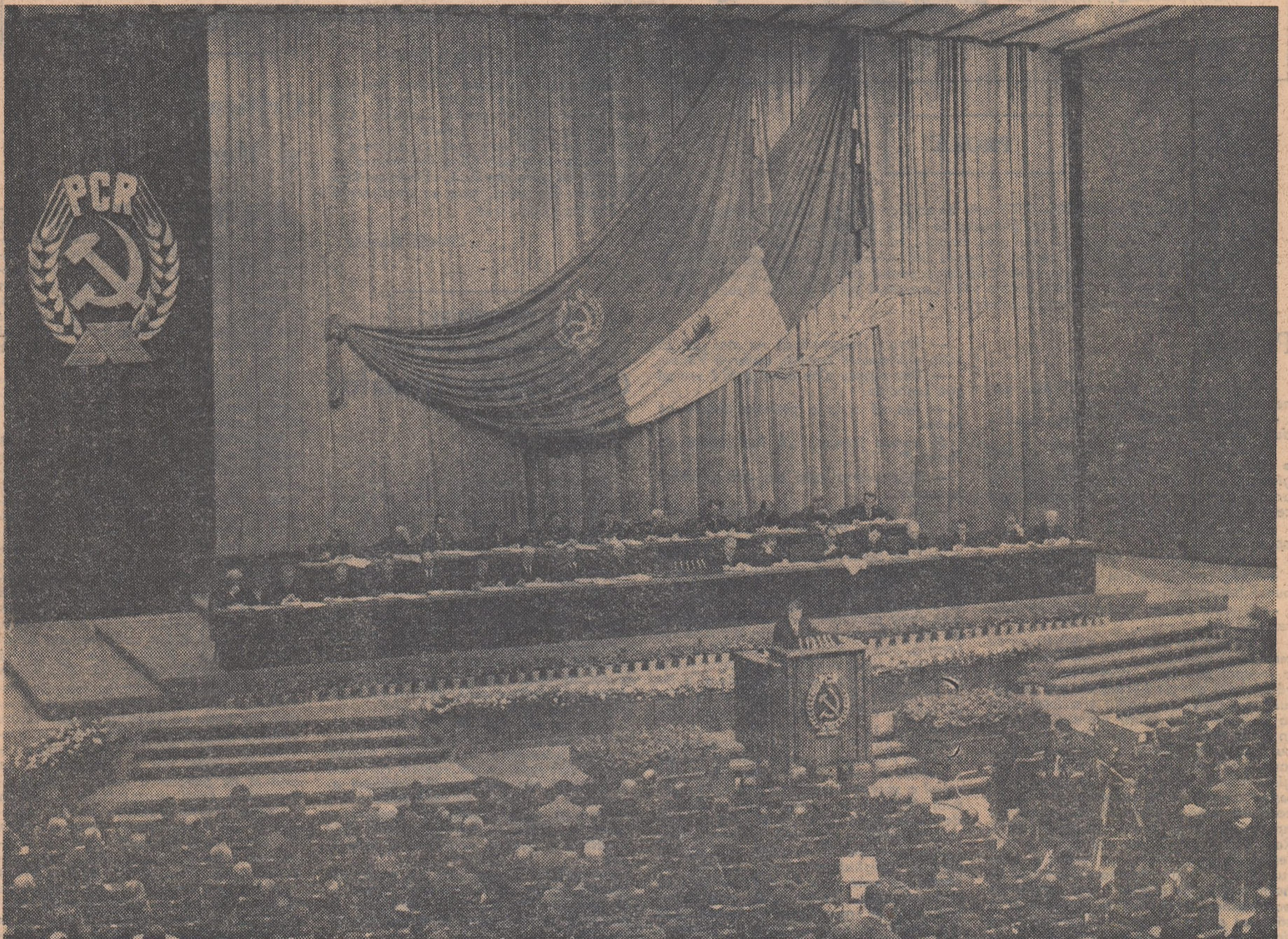
Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

Muncind cu elan, înălțînd an de an țara, ne îndeplinim o datorie sacră față de înaintași, de generațiile prezente, cît și față de viitorime, față de ziua de mîine a patriei noastre.

(Din Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională a Partidului Comunist Român).

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

Aspect de la lucrările Conferinței Naționale a P. C. R.

DIN SUMAR:

Primul meci de șah electronic

Automobilul, cînd vom fi străbunici...

Ne va încălzi Jupiter ?

Cu zece kilometri pe... secundă

ANUL XXIII

49

(1186)

8 decembr. 1967

12 pagini, 1 leu

PROZĂ

Daniil Harms (1905—1942) este un scriitor sovietic de care colegii lui de generație, cum ar fi Viktor Šklovski, de pildă, își aduc aminte cu multă simpatie și stimă. Proza lui, mai ales, parodia, cu inteligența talentului, automatismul relațiilor dintre oameni și releva cititorului „alogismul vieții cotidiene”, pentru a folosi expresia uzitată de Lenin pentru arta clovnului, cărora Harms le-a dedicat multe dintre textele sale. Cele două schițe publicate mai jos sînt caracteristice pentru arta scriitorului.

Povești

— Hai să scriem o poveste, făcu Vanea trîntind caietul pe masă.
— Hai, îi răspunse Lenocika, așezîndu-se pe un scaun lîngă el.
Vanea luă un creion și scrisse: „A fost o dată un rege...”, după care căzu pe gînduri, cu ochii în tavan. Lenocika își aruncă privirile pe foaia de caiet și citi cele așternute de Vanea.
— Păi, povestea asta a fost scrisă, spuse Lenocika.
— De unde știi? o întrebă Vanea.
— Știu, pentru că am citit-o, îi răspunse Lenocika.
— Despre ce era vorba? — se interesă Vanea.
— Despre un rege care a băut ceai cu mere și, deodată, s-a înecat, iar regina a început să-i dea pumni în spate ca să-i scoată din gît bucata de măr. Regele i s-a părut că regina și-a luat nasul la purtare și i-a zvrilit paharul de ceai în cap. Regina s-a supărat și l-a izbit cu o farfurie. Regele a sărit în sus și a lovit-o cu scaunul pe care șezuse, iar regina a prăvălit peste el un bufet. Dar, ieșind de sub bufet, regele a aruncat cu coroaana după regină. Atunci regina l-a apucat de păr și l-a aruncat pe fereastră. Regele a intrat în cameră printr-o altă fereastră, a înșfăcat-o pe regină și a aruncat-o în cuptor. Regina s-a cățărât pe horn, a ajuns pe acoperiș, s-a agățat de paratrăznet, a coborît în grădină și a sărit pe geam înapoi în cameră. Între timp, regele încinsese focul în cuptor, ca să o ardă pe regină. Regina s-a ascuns în spatele lui, i-a făcut vînt în cuptor și regele s-a prefăcut într-o grămăjoară de scrum.
Asta-i povestea, adăugă Lenocika ca încheiere.
— E o poveste timpită, remarcă Vanea. Eu am să scriu cu totul altceva.
— Ei, scrie, îi răspunse Lenocika.
Vanea luă creionul și scrisse: „A fost o dată un bandit...”.
— Stai! strigă Lenocika. Și pe asta am citit-o.
— N-am știut! se apără Vanea.
— Cum se poate! se miră Lenocika. N-ai auzit de un bandit care a fugit de sub escortă, a vrut să sară pe un cal dar, făcîndu-și vînt prea tare, a trecut peste cal și a căzut jos. S-a infuriat, a sărit din nou, dar iar a greșit și a sărit peste cal în partea cealaltă. S-a sculat de jos, a ridicat pumnul miniat, a sărit din nou și iar s-a prăvălit la pămînt. Atunci banditul și-a smuls pistolul de la brîu, a tras un foc în aer, a sărit din nou, dar așa de tare că a trecut mult peste cal și a căzut departe, dincolo de el. De data asta banditul și-a smuls șapca de pe cap, a călcat-o, de furie, în picioare, a mai sărit o dată, iar a căzut și și-a rupt un picior. Calul s-a urnit din loc, iar banditul, șchiopătînd, s-a luat după el și i-a tras un pumn între ochi. Calul a luat-o la goană. În timpul asta, au venit paznicii, l-au prins pe bandit și l-au dus la închisoare.

— Atunci înseamnă că nu mai pot să scriu nici despre bandiți, observă Vanea.
— Dar despre cine ai să scrii? vru să știe Lenocika.

— Am să scriu o poveste despre un fierar.

Și Vanea începu: „A fost odată un fierar...”

— Și povestea asta am citit-o, strigă Lenocika.

— Ei, nu mai spune! se miră Vanea, lăsînd creionul din mînă.

— Sigur, îl încredință Lenocika. A fost odată un fierar. Într-o zi, fierarul călea o potcoavă și izbea așa de tare cu ciocanul, încît i-a rupt coada, iar ciocanul a sărit tocmai într-un geam, l-a spart, a ucis patru porumbei, s-a lovit de foișorul de foc și de acolo a zburat drept în fereastra pompierului-șef, s-a rotit deasupra mesei la care stătea pompierul-șef și nevasta lui, a dărîmat un perete și a ieșit în stradă. A culcat la pămînt un stîlp de felinar, a trîntit jos vinzătoarea de înghețată și s-a ciocnit de capul lui Karol Ivanovici Șusterling, care-și scosese șapca ca să-și răcorească ceafa. Lovindu-se de capul lui Karol Ivanovici Șusterling, ciocanul a zburat înapoi, a trîntit iar la pămînt vinzătoarea de înghețată, a alungat de pe acoperiș două pisici care se luaseră la harță, a răsturnat o vacă, a ucis patru porumbei și a ajuns din nou în fierărie, înfigîndu-se de-a dreptul în coada pe care fierarul o ținea încă în mîna dreaptă... Toate astea s-au întîmplat așa de repede, încît fierarul nici n-a băgat de seamă dispariția ciocanului și i-a tras înainte la potcoavă.

— Ei, dacă și despre fierar s-a scris, atunci am să ticluiesc o poveste despre mine, spuse Vanea și începu așa: „A fost odată un băiețuș pe care-l chema Vanea...”

— Dar și despre Vanea s-a scris o poveste, îl opri Lenocika. A fost odată un băiețuș, pe care-l chema Vanea. Și într-o zi s-a dus la...

— Stai, țipă Vanea. Vroiam să scriu o povestire chiar despre mine.

— Și despre tine s-a scris, îl liniști Lenocika.

— Nu se poate, făcu încludat Vanea.

— Dacă-ți spun că s-a scris.

— Dar cine a scris-o? o întrebă mirat Vanea.

— Cumpără revista „Cij”, numărul șapte, și ai să găsești o povestire chiar despre tine, răspunse Lenocika.

Vanea cumpără revista și citi chiar povestea pe care a terminat-o de citit în clipa de față.

Rup!

Vară. Un birou. În dreapta o ușă. Pe perete un tablou. Tabloul înfățișează un cal, cu un figan în dinți. Olga Petrovna sparge lemne. La fiecare lovitură, Olga Petrovna scapă pîncenez-ul. Evdokim Osipovici fumează, într-un fotoliu.

Olga Petrovna: (izbește butucul cu toporul, dar butucul nu se sparge).

Evdokim Osipovici: Rup!

Olga Petrovna: (punîndu-și pîncenez-ul, lovește butucul).

Evdokim Osipovici: Rup!

Olga Petrovna: (punîndu-și pîncenez-ul, lovește butucul).

Evdokim Osipovici: Rup!

Olga Petrovna: (punîndu-și pîncenez-ul): Evdokim Osipovici! Vă rog, încetați cu acest „Rup”!

Evdokim Osipovici: Bine, bine.

Olga Petrovna: (lovește butucul).

Evdokim Osipovici: Rup!

Olga Petrovna: Mi-ați promis că încetați cu acest „Rup”!

Evdokim Osipovici: Bine, bine, Olga Petrovna. N-o să se mai întîmple.

Olga Petrovna: (izbește butucul).

Evdokim Osipovici: Rup!

Olga Petrovna: Dar asta e curată nerușinare! Un om în toată firea să nu poată înțelege o rugăminte omenească.

Evdokim Osipovici: Olga Petrovna! Vă rog, continuați liniștită. N-am să vă mai încurc.

Olga Petrovna: Vă rog, vă rog foarte mult: lăsați-mă să sparg măcar butucul ăsta.

Evdokim Osipovici: Spargeți-l, spargeți-l, spargeți-l!

Olga Petrovna: (izbește butucul).

Evdokim Osipovici: Rup!

Olga Petrovna scapă butucul, deschide gura, dar rămîne cu ea căscată, fără să poată rosti un cuvînt. Evdokim Osipovici se ridică din fotoliu, o scrutează cu privirea din cap pînă în picioare și se retrage încetîșor. Olga Petrovna a înțepenit, cu gura deschisă, uitîndu-se după Evdokim Osipovici, care se depărtează.

Cortina cade încet.

Daniil Harms

INTERVIU

Cu Cinghiz Aitmatov despre...

Autorul binecunoscutei povestiri „Djamilia”, care i-a adus, în scurt timp, o apreciaabilă faimă universală, a stat de vorbă, de curînd, cu un redactor al revistei „Literaturnaia gazeta”, acasă la el, în peisajul montan familiar milioanele de cititori de pe tot globul.

Interviul a început și a sfîrșit cu una dintre preocupările actuale ale scriitorului: cinematograful. Într-adevăr, împreună cu regizorul Urusevski, Aitmatov lucrează acum la ecranizarea romanului său, „Adio, Gulsari!”, în vreme ce un alt film, după scenariul uneia dintre povestirile sale, își așteaptă de-acum spectatorii.

Între aceste două evenimente, scriitorul kirghiz n-a renunțat, nici pentru o zi, la adevărata lui pasiune; scrisul. Acum lucrează la un roman care are în centrul său un grup de ingineri agronomi. E o carte cu rădăcinile adînc înfipte în solul realităților contemporane. De altfel, el și-a manifestat față de actualitatea predilecția pentru actualitatea imediată.

Dar miezul convorbirii l-a constituit filipica scriitorului împotriva amatorilor de pitoresc, care „se înarmează cu iatagane ruginite din arsenalul exotismului”.

BIBLIOFILIE

Aventurile cărților

Peisajul literaturii sovietice a fost diversificat, relativ recent, de apariția unui număr de lucrări ce pot fi greu încadrate în genurile cunoscute. Este vorba de cărți închinare cărților, de un șir de lucrări ce urmăresc, sub o formă sau alta, destinele unor cărți și ale posesorilor lor, destine ce sînt, uneori, nu mai puțin pasionante decît bunele romane de aventuri. Printre ele putem cita lucrarea lui N. P. Smîrnov-Sokolovski, „Povestiri despre cărți”, cartea lui Irakli Andronikov, „Vreau să povestesc”, „Despre oameni și cărți” de P. Berkov și altele.

Recent a văzut lumina tiparului o nouă lucrare de acest gen: „Împărăția cărții” de G. Lasunski. Cartea conturează lumea cărții din regiunea Voronej, din timpurile mai vechi și mai noi, aduce în atenția iubitorilor de carte nume de mult și pe nedrept uitate, stabilește biografiile unor volume devenite giuvaerice literare și îmbogățește istoria regiunii cu numele unor bibliofili ce au împodobit viața literară a acestor

Iocuri cu colecții de cărți, zlore și reviste extrem de prețioase.

Un autograf, pe un volum de versuri de Kolțov, declanșează o adevărată expediție în cursul căreia autorul stabilește împrejurările în care a fost dăruit, descrie personalitatea căreia i-a fost dedicat autograful (cunoscutul editor petersburghez A. A. Kraevski), precum și valoarea lui deosebită, intrucît asemenea dedicații iscalite de Kolțov sînt foarte rare.

De la exemplarul unic, Lasunski trece la istoria unei biblioteci valoroase din regiune, cum ar fi aceea a criticului și istoricului literar I. N. Rozanov, la cărțile cu autografele unor mari scriitori ruși (Blok, Belii, Bałmont, Briusov, Esenin etc), aflate în biblioteca profesorului I. N. Borozdin sau la cărțile unei scriitoare din Voronej, Valentina Iovovna Dmitrieva, pe nedrept uitate.

Genul acesta de literatură și-a dobîndit în scurt timp un mare număr de cititori, atestat de faptul că lucrarea lui Lasunski a fost tipărită într-un tiraj de 30 000 de exemplare.

ISTORIE LITERARĂ

Critica sovietică și Hemingway

Proza lui Hemingway a fost cunoscută în Uniunea Sovietică mai tirziu decît în patria scriitorului dar s-a bucurat numaidecît de aprecierea unanimă a publicului cititor și de neîntrerupta atenție a criticilor și istoricilor literari. De la primul articol al lui I. Kașkin despre două dintre nuvelele lui Hemingway apărute în 1934 și pînă la studiile cuprinzătoare, apărute în ultimii ani, există un lung șir de contribuții critice ale cercetătorilor literari, dar și ale unor binecunoscute scriitori ca: Iuri Oleșa, K. Paustovski, K. Simonov, A. Tvardovski și alții.

Lucrările cercetătorilor sovietici au acordat o mare însemnătate problemei de etică din opera scriitorului american, așa cum se dezvăluie ele în destinele personajelor sale și în atitudinea autorului față de ele. În acest context, istoricii literari sovietici au încercat, de pildă, să stabilească o diagramă cît mai exactă a evoluției conceptului de revoluție în epoca lui Hemingway, cum apare el în romanele „A avea și a nu avea”, „Coloana a cincea”, „Cui îi bate ceasul” etc. Ultimul roman a fost supus unor variate interpretări de V. Kojinov, A. Eliașevici, V. Dneprov, K. Orlov, M. Mendelson.

În ultimul timp, atenția criticilor sovietici a fost atrasă, însă, tot mai stăruitor de arta scriitorului. Două dintre opiniile cu putere de circulație în Uniunea Sovietică merită a fi citate; în aparență opuse, ele se completează de fapt și ne propun o interpretare interesantă a artei prozatorului american.

„Eroii acestor romane nu au amintiri și de aceea nu-și descriu viața. Ei acționează, gîndesc, simt, iar momentul reproducerii realității este sincronizat cu existența ei.” (E. Eliașevici).

„Schema lirismului specific operei lui Hemingway poate fi prezentată așa: impresie — stare finală. Între ele, o anumită cesură, o pauză, o liniște străbătută de un sentiment liric nemărturisit... Acesta se naște din relatarea faptelor și sentimentul este resimțit de cititor fără ca el să fie reproduș nemijlocit în paginile operei” (V. Dneprov).

Pentru progresul multilateral al României socialiste

Incepînd de miercuri dimineața, interesul întregii țări se concentrează pasionat asupra lucrărilor Conferinței Naționale a P.C.R., eveniment de deosebită însemnătate în viața partidului, a poporului în ansamblul său.

Întreaga țară înțelege, cu o remarcabilă acuitate, că dezbaterile Conferinței, desfășurate într-un spirit de înaltă răspundere pentru destinele poporului nostru, sînt menite să imprime un nou și puternic dinamism în toate compartimentele vieții economice și sociale, să asigure elaborarea cadrului necesar unei tot mai intensive puneri în valoare a superiorității orînduirii socialiste. Lucrările Conferinței oglindesc cu deosebită pregnanță creșterea rolului conducător al Partidului Comunist Român în întreaga viață social-economică a țării și în același timp răspunderile tot mai mari care-i revin o dată cu înaintarea României socialiste pe calea desăvîrșirii noii orînduirii. Poporul nostru a acordat partidului mandatul unanim de a călăuzi destinele sale spre progres și bunăstare, dat fiind că s-a convins prin propria sa experiență că el este exponentul fidel al intereselor sale vitale, făclierul său încercat pe drumul libertății și fericirii. Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu: „În anii construcției socialiste, politica partidului, a cărei uriașă forță transformatoare s-a verificat pe deplin, a devenit politica proprie a tuturor păturilor muncitoare ale societății“. De aceea, poporul nostru înconjoară partidul cu dragoste și devotament nemărginit, îl socotește drept unic conducător al națiunii socialiste.

Conferința supune unei ample și fundamentate discuții documentele Plenarei din octombrie a C.C. al P.C.R. Acestea au făcut în prealabil obiectul unei ample dezbateri publice la care, într-o formă sau alta, și-a spus cuvîntul întregul popor. Competența, înaltul spirit de răspundere și maturitatea politică vădite de această dezbatere au adevărit o dată mai mult însemnătatea și eficiența acestei forme de sintetizare a experienței și înțelepciunii colective a maselor și totodată hotărîrea neclintită a acestora de a transpune în viața politica partidului de înflorire continuă a națiunii noastre socialiste.

O trăsătură definitorie a politicii P.C.R. este riguroasa exigență cu care analizează progresele realizate, considerîndu-le ca tot atîtea trepte spre dobîndirea unor rezultate mai importante. În această lumină, formele de conducere și organizare nu sînt considerate statice, rigide, ele nu reprezintă un scop în sine. Ele sînt determinate de nivelul atins în dezvoltarea forțelor și relațiilor de producție, de gradul de complexitate al economiei, de condițiile în care se desfășoară producția socialistă, de particularitățile fiecărei țări. Partidul Comunist Român — forța conducătoare a poporului nostru — perfecționează continuu sistemul de organizare, conducere și planificare a economiei în funcție de etapa construcției socialiste, de modificările survenite în viața social-economică, de nivelul de pregătire al cadrelor de conducere din economie, de cuceririle revoluției tehnice și științifice contemporane.

Generalizînd experiența dobîndită de partidul și statul nostru în transformarea revoluționară a societății românești, în construirea bazei tehnico-materiale a socialismului, în conducerea economiei naționale și ținînd seama de experiența altor țări socialiste și de tendințele existente pe plan mondial, documentele supuse dezbaterii Conferinței Naționale reprezintă o materializare a directivelor Congresului al IX-lea al partidului referitoare la perfecționarea continuă a activității economice și sociale.

Plecînd de la necesitățile obiective ale dezvoltării economiei naționale, Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu a dat o atenție deosebită perfecționării structurii organizatorice a aparatului de producție și circulație, adoptării unor măsuri care să permită o mai bună funcționare a acestuia în pas cu înzestrarea nouă a întreprinde-

rilor și cu cerințele unei organizări științifice a producției și a muncii.

Ansamblul de măsuri propuse în această ordine de idei pornește de la premiza că întreprinderea este unitatea de bază a întregii economii naționale. Lărgirea atribuțiilor și competenței întreprinderilor le va permite să-și concentreze eforturile asupra folosirii cu maximum de randament a capacităților de producție, a proceselor tehnologice, a asimilării noilor sortimente și procedee de fabricație, în vederea creșterii continue a productivității muncii, a reducerii prețului de cost și a îmbunătățirii calității produselor. În același timp, în concordanță cu cerințele obiective de concentrare a producției se prevede

triale vor determina o și mai mare spori-re a rolului maselor de oameni ai muncii în gospodărirea avuției poporului, vor ridica la un nivel mai înalt activitatea de conducere a industriei noastre socialiste.

Sarcini extrem de importante stau și în fața întreprinderilor de construcții, în fața transporturilor și telecomunicațiilor, precum și a celorlalte ramuri ale economiei naționale, îndeosebi a agriculturii.

Îmbunătățirea organizării și conducerii ramurilor producției materiale este strîns legată de îmbunătățirea planificării economiei naționale. „Accentul principal în munca de planificare va cădea în viitor — a arătat tovarășul

temului de formare a prețurilor, în legătură cu asigurarea condițiilor pentru creșterea continuă a eficienței activității productive în toate ramurile și întreprinderile, cu perfecționarea promovării și pregătirii cadrelor.

În împrejurări cînd colaborarea și cooperarea economică, tehnico-științifică și culturală internațională joacă un rol tot mai important în viața economică și socială a tuturor țărilor, creșterea neîncetată a potențialului material și spiritual al țării noastre, dezvoltarea multilaterală a economiei naționale vor crea condiții tot mai propice și pentru lărgirea și intensificarea colaborării și cooperării economice și tehnico-științifice a României cu țările socialiste, cu toate țările lumii, în interesul mersului înainte al poporului român, al progresului general al societății, în folosul cauzei păcii, prieteniei și încrederii între popoare.

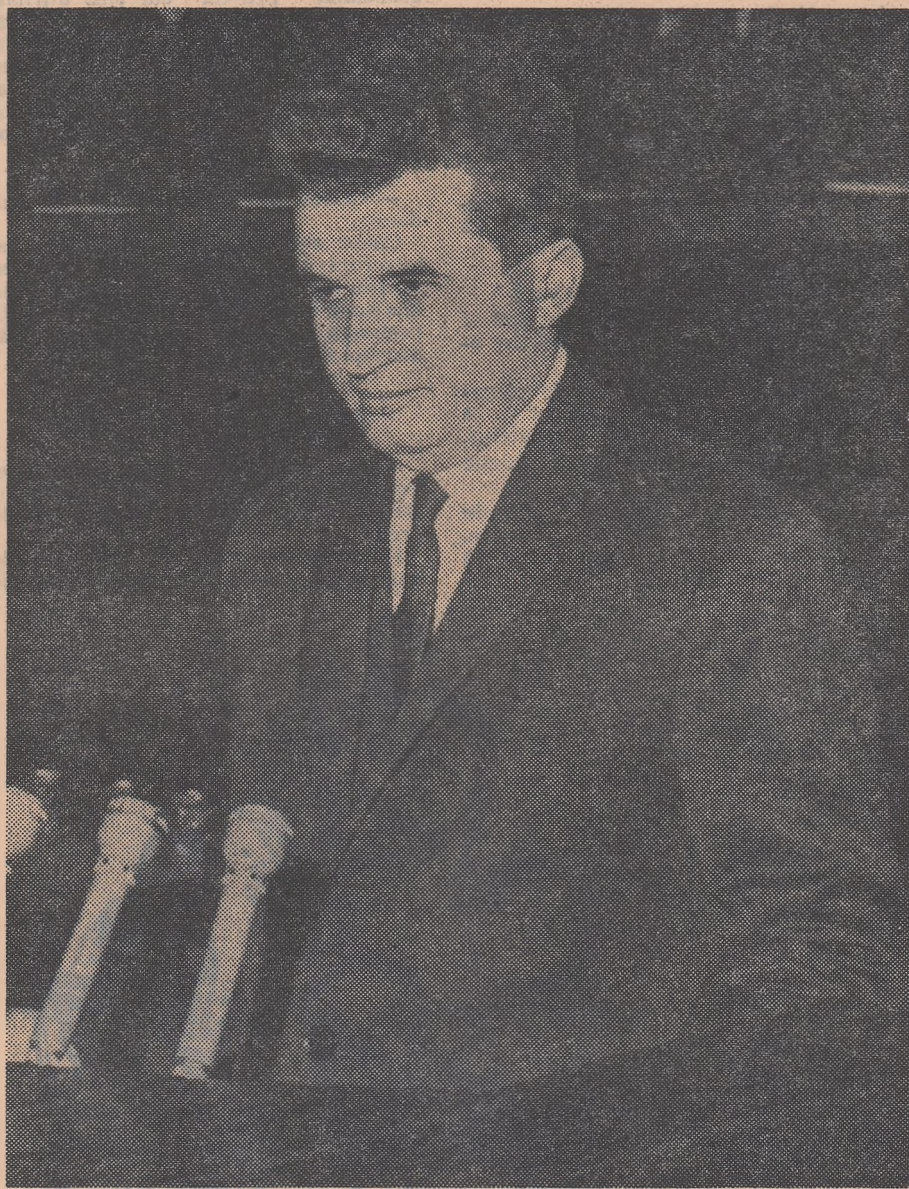
Scopul suprem al întregii activități politice și organizatorice a partidului, sensul major al planurilor de edificare economică și socială pe care le-a elaborat, al programului stabilit de Congresul al IX-lea este continua îmbunătățire a condițiilor de viață materială și spirituală ale poporului. „Concentrîndu-și activitatea în direcția dezvoltării neînterupte a forțelor de producție, mobilizînd principalele eforturi materiale și de muncă ale țării, în vederea creșterii producției materiale, a progresului rapid al economiei, partidul nostru — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul prezentat la Conferința Națională a Partidului Comunist Român — asigură o trainică temelie ridicării patriei noastre pe noi trepte de progres și civilizație, îmbunătățirii sistematice și multilaterale a vieții întregului popor“.

Organic legate de impunătorul complex de măsuri referitoare la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale și avînd o deosebită însemnătate pentru dezvoltarea întregii vieți sociale, pentru înflorirea continuă a patriei noastre sînt principiile de bază ale îmbunătățirii organizării administrativ-teritoriale a României și sistematizării localităților rurale pe care Comitetul Central al Partidului Comunist Român le-a supus Conferinței Naționale. Aceste principii și măsuri izvorăsc din necesitatea punerii în concordanță a organizării administrativ-teritoriale cu schimbările survenite în dezvoltarea forțelor de producție și în repartizarea lor geografică, cu modificările produse în structura populației, în condițiile de viață ale orașelor, comunelor și satelor de pe tot întinsul țării. Ele vor crea posibilități evidente de antrenare mai largă a marilor mase la conducerea treburilor statului, fiind o nouă expresie a lărgirii democrației noastre socialiste în toate compartimentele societății românești.

Pentru ca largul ansamblu de prevederi cu profunde implicații în întreaga dezvoltare economică și socială a patriei noastre să poată da rezultatele scontate, Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu a preconizat un vast complex de măsuri pentru îmbunătățirea metodelor de conducere și îndrumare de către partid a întregii activități economice, politice, sociale, de stat și obștești, precum și pentru perfecționarea muncii organelor de stat, a Marii Adunări Naționale, Consiliului de Stat, Consiliului de Miniștri, a organelor locale.

Aplicarea în viață a măsurilor propuse dezbaterii Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român va determina astfel un nou și puternic elan creator al întregului popor, va descătușa din plin nesecatele energii populare, va intensifica procesul de desăvîrșire a construcției noii orînduirii, asigurînd progresul multilateral al României socialiste.

Lucrările Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român sînt de aceea urmărite cu un imens interes de întregul popor, care-și exprimă adevineana unanimă față de politica internă și externă a partidului, a guvernului țării, manifestîndu-și hotărîrea de a munci neobosit pentru dezvoltarea multilaterală a patriei, pentru înflorirea și întărirea continuă a României socialiste.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu la tribuna Conferinței Naționale a P.C.R.

unirea mai multor întreprinderi în mari unități economice de sine stătătoare, avînd toate posibilitățile de a putea rezolva la un nivel superior problemele esențiale ale economiei moderne și încadrarea armonioasă a întreprinderilor în mecanismul economiei naționale. „Caracteristica de bază a acestor mari unități economice — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu — este aceea că vor funcționa pe principiul gestiunii economice proprii, vor fi titulare de plan și vor fi dotate cu mijloace materiale și bănești corespunzătoare, dispunînd de o largă autonomie în desfășurarea activității economice“.

Crearea acestui sistem economic în industrie este de natură a asigura înlăturarea fenomenelor de centralism excesiv, apropierea conducerii de producție, înlesnirea unei mai bune folosiri a cadrelor de specialiști de care dispune economia națională. În vederea fructificării acestor posibilități se preconizează promovarea unor forme de conducere colectivă care să permită cuprinderea și rezolvarea operativă și competentă a multiplelor probleme ale economiei naționale, înființarea unor organe colective la toate nivelurile de conducere a vieții economice și sociale.

În felul acesta, noile forme de organizare și conducere a activității indus-

Nicolae Ceaușescu — pe unitățile economice, pe activitatea de elaborare a propunerilor de plan de către întreprinderi și centrale, nucleele de bază ale economiei naționale, care cunosc cel mai bine potențialul și rezervele de care dispun, posibilitățile de creștere în ritm susținut a producției de bunuri materiale. În felul acesta principiul fundamental al planificării economiei naționale va fi elaborarea planului de jos în sus, imbinarea strînsă a studiilor și propunerilor unităților economice cu acelea ale organelor centrale de conducere care au viziunea de ansamblu a economiei“.

Complexul de măsuri și prevederi în legătură cu perfecționarea planificării economiei naționale este chemat să ridice la un nivel calitativ superior întregul proces de conducere și dirijare conștientă a construcției economice, să creeze condiții pentru mai buna valorificare a rezervelor economiei naționale, pentru dezvoltarea ei rapidă, armonioasă.

De o evidentă însemnătate pentru progresul economiei noastre naționale sînt și măsurile discutate de Conferința Națională a Partidului Comunist Român în legătură cu îmbunătățirea sistemului de aprovizionare și desfacere, a sistemului financiar-bancar, a sis-

UN MOTOCICLIST ÎN NOAPTE

V.

Pe urmele unei crime

O crimă cumplită, asasinarea inginerului Oseev, i-a adus în orașelul siberian Kolodin pe maiorul Komolov și pe tânărul locotenent Cernov de la miliția judiciară a regiunii, care, împreună cu căpitanul Komarovski, șeful miliției din localitate, au început cercetările. Primele dovezi: un pumnal cu însemnele lui „Afrika Korps” pe lamă, niște cizme de cauciuc și o sumă de bani, descoperită într-o grămadă de pietriș, îndreaptă bănuielele către un vecin al victimei, vânătorul Șabașnikov. Dar căpitanul Komarovski, și nu numai el, are îndoieli. Se crede că pumnalul și cizmele i-au fost furate lui Șabașnikov în ajunul crimei de către asasin, care s-a folosit de ele. Dar cine-i criminalul?

Deocamdată, însă, să ne ocupăm de cei doi: „Poștaşul”, cu plecarea lui urgentă, mă interesează mai mult decât Jarkov. Nu e un procedeu prea greu de a obține un alibi: te duci la gară, cumperi un bilet și te întorci pe neobservate înapoi. Totul este ca în cele din urmă să ajungi la destinație. Komolov numește acest procedeu „alergătură de iepure”. Cît privește motociclistul...

— Boris Mihailovici, Jarkov e de mult la Kolodin?

— Permanent, numai de jumătate de an.

— Cu alte cuvinte, a venit o dată cu Oseev? Ce l-a adus la Kolodin? Campionul s-ar fi putut stabili mai aproape de „centru”.

— Se pare că niște probleme personale. N-are să rămână însă multă vreme aici. E pasăre călătoare.

— Dar cu Andanov ce-i?

— A schimbat câteva orașe, pînă s-a stabilit la noi. E vânător pînă în măduva oaselor. Are nevoie de pădure, de taiga. Iar în zilele noastre știu bine cum stau lucrurile: acum e pădure, iar mâine, în locul ei, încep să se înalțe coșuri de fabrică. Siberienii construiesc nu glumă...

Și, ca pentru a întări parcă vorbele căpitanului, dinspre combinatul chimic răzbate pînă la noi o bubuitură puternică. Se prăbușește o casă, troznesc geamuri.

— Se vede treaba că iar aruncă ceva în aer.

Deasupra Molkai se ridică un nor gros de praf.

— Apropo, astăzi trebuie să sosească soția și fiica lui Oseev — mă informează Komarovski.

Calm, ca un inchișitor

Îi telefonez lui Andanov. „Am să vă deranjez puțin. Cînd vă convine mai bine?”

— Între 2 și 3 iau masa acasă — răspunde „poștaşul”.

E o casă veche, cu un etaj. Scara cîntă ca un xilofon. Fiecare treaptă are scîrțitul ei aparte. La 2 fix, sînt la ușă. Niște pași măsurați repetă fraza muzicală a scării-xilofon, dar un bocănit de baston rupe tactul.

Andanov coboară greu scările; cînd pășește cu piciorul drept, țeapăn de la genunchi, fața i se schimonosește de durere. Se sprijină într-un baston nou-nouț, pe care urmele degetelor nu s-au imprimat încă.

E distant, demn, subliniind prin asta că nu m-a poflit din simpatie, ci dintr-un sentiment de datorie cetățenească.

— N-am la dispoziție decât 20 de minute — îmi spune gazda, în care timp mai trebuie să și mînînc. Vă ajuug aceste 20 de minute?

Vorbește la fel cum umblă: măsurat și răspicat. În acest timp, mușchii feței îi rămîn neclintii, de parcă ar avea o mască.

Profesia și-a pus amprenta pe el. Meticulozitatea, punctualitatea, atenția încordată și modul de viață mai mult sedentar se oglindesc perfect în omul din fața mea. Probabil că e un bun funcționar la poștă.

— Nu știam că aveți un picior bolnav.

— E un fleac. M-am lovit, dar o să-mi treacă.

Îi explic pe scurt ce m-a adus la el. Asasinarea lui Oseev cere unele lămuriri, iar el, Andanov, ar putea să ne ajute. Cu mișcări lente, studiate, An-

danov desface o cutie gălbuie de tutun, „Zolotoe runo”, și-și umple pipa. Are degete puternice, păroase. E calm ca un inchișitor.

— Nu știu dacă am să vă pot fi de folos — spune Andanov. Nu-l cunoșteam prea bine. Se pare că nu era vîntător.

— Totuși, știți, cred, vreun om care-l cunoștea mai îndeaproape pe Oseev. Pe Șabașnikov, bunăoară.

— Da, pe el îl cunosc.

— Cînd l-ați văzut ultima oară?

Andanov trage cu pofță din pipă și un fum înecăcios se răspîndește în odaie.

— O clipă... Chiar înainte de plecarea mea, la 8 august. Am trecut pe la el căci voiam să cumpăr un cățeluș.

— Șabașnikov nu v-a vorbit nimic despre Oseev?

— Nu. Am auzit că ar fi bănuț de crimă... Iertați-mă că mă amestec. Dar Șabașnikov nu e omul care să comită ceva ilegal.

Cercetez, în fugă, cu privirea fotografiile de pe perete; sînt multe fotografii ale soției, care o înfățișează fie fetiță rotofeie, cu păr cîrionțat și gropițe în obraz, fie mai măricică și durdulie tot cu gropițe, fie femeie în toată firea, dar cu același zîmbet pe față, neatins de vreme. În schimb nu-i nici o fotografie de-a lui Andanov.

Sînt oameni pe care nu ți-i poți imagina copii și Andanov este unul dintre ei. Palton lung, guler din blană de oaie și chipiu dat pe ceafă. De cum a venit pe lume a început, probabil, să sorteze scrisori, telegrame și să desfășoare tot felul de alte activități folositoare societății.

— La ce oră ați plecat de la Șabașnikov?

— La cinci.

Delicat și diplomatic, încerc să obțin de la Andanov răspuns la o întrebare pe care nu vreau să i-o pun direct. Andanov, însă, se dovedește mult mai înțelegător decât mă așteptam și îmi ușurează misiunea.

— Chiar în aceeași seară am plecat din Kolodin — continuă el. Soția se simțea rău și am hotărît s-o internez în clinica regională. Cu medicii de aici... Imi inchipui, tinere, că vrei să stabilești alibiul tuturor celor care au fost la Șabașnikov, nu?

Oricît m-ar enerva tonul rece cu care îmi vorbește, încerc parcă un sentiment de recunoștință pentru acest om calm, reținut. Cu unul ca el nu trebuie să umblu cu tertipurii.

— Am plecat din stația Korobianikovo la 10,30 cu vagonul șase de clasa I-a, care avea doi însoțitori, bărbați.

Vorbește calm și sigur de el.

— Degeaba i-ați lăsat un acoto lui Șabașnikov, — îi spun. A băut banii numaidecît.

Camera lui Andanov e mare și sumbră. Mileuri de tul pe masă și noptieră, mușcate și lăcrămioare la ferestre, casete de scoici presărate ici-colo — pe scurt, se simte prezența, pînă nu de mult, a unei mîini de femeie harnică, econoamă. Într-un cui sînt atîrnate niște chitanțe și conturi de virament. Se vede că în această casă se cunoaște prețul banului. Mersul trenurilor e încadrat într-o ramă; deasupra unei locomotive roșii zboară un avion alb cu reacție. „Poștaşul” e și acasă la fel ca la slujbă.

— Sper că discuția noastră...

— Cunosc regula — mă oprește Andanov.

Cobor scara-xilofon în scîrțitul neîntrerupt al treptelor. Grozav aș vrea să știu ce o fi mîncînd la prînz. Îmi imaginez un bărbat posomorît, cu fața prelungă, sugînd o bucățică de zahăr deasupra unei cești de ceai slab.

Butonii de chihlimbar

— Nu cumva soțului dv. i s-a mai furat ceva o dată cu banii? Niște bijuterii, să spunem, sau alte lucruri de preț?

Femeia cu rochie neagră și batic de lînă, negru și el, mă privește, încer-

Desen de V. Kovenafki

cînd, prin avalanșa de gînduri ce o copleșesc, să înțeleagă sensul întrebării. Forfota din jurul ei este atît de departe de ea, atît de meschină. Dacă am fi venit înainte, ce bine ar fi fost! Nu după, ci înainte. Acum, ce rost mai are?

Fiica lui Oseev șade ceva mai departe. Seamănă leit cu mamă-sa, aceeași sprincene drepte, aceeași față aspră, dar frumoasă.

— Bijuterii?

Dacă asasinul ar mai fi luat ceva în afară de bani, am avea un fir conducător. Obiectele lasă urme vizibile.

— Poate că butonii de chihlimbar — spune fata.

Amîndouă mă privesc fix.

De ce toate astea? Pentru mine butonii sînt butoni. O dovadă materială. Pentru ele, însă, o legătură dureroasă cu trecutul. Poate că o aniversare, o seară fericită, cu tort și luminări. Iar eu vin cu asemenea întrebări. Dar nu pot aștepta.

Privesc inventarul casei lui Oseev, alcătuit după crimă: „Butoni de chihlimbar, o pereche”. Deci, n-au fost furați.

— Soțul dv. nu v-a împărtășit niciodată unele temeri?... Poate o ceartă, niște relații încordate cu cineva?

— Nu. Era în raporturi bune cu toată lumea.

— Ați fost la Kolodin — mă adresez fiicei. Cui ar fi putut deschide ușa tatăl dv. în toiu nopții fără să se teamă?

— E greu de spus. Tata nu-și făcuse încă prieteni. Poate lui Șabașnikov.

Aș mai avea multe întrebări de pus, dar bieteale făpturi abia-și mai pot stăpîni durerea, sînt la capătul puterilor. Dacă am fi venit înainte...

— Un singur lucru, vă rog — spune mama — dați-mi jurnalul soțului. Să-mi rămîna ca amintire.

— Jurnalul?

De data asta nu mai trebuie să cercetez inventarul, sînt convins că jurnalul nu mi-ar fi putut scăpa.

— Sînteți sigură că soțul dv. a ținut un jurnal în ultimele zile?

— Da, se obișnuise, îi intrase în sînge.

— Da, tata avea un jurnal, confirmă fiica. Un caiet gros, la care adăuga singur foi.

Mă trec fiori, de parcă drumul pe care am pornit s-a întrerupt brusc și, din întuneric, din prăpastia pe marginea căreia mă aflu, vine un suflu de gheață. Dacă asasinul a luat jurnalul, se confirmă ipoteza șefului că banii au fost doar un mijloc de derutare a cercetărilor, de a ne pune pe o pistă falsă. Dar dacă Oseev a pierdut ori a ars jurnalul? După cum n-ar fi exclus ca banii să fi fost viriți în caiet și uci-gașul să-l fi luat în grabă cu el. Zeci de întrebări țîșnesc una după alta, ca cifrele pe un tablou electronic.

— Credeți că jurnalul ar fi putut cuprinde date despre construcția combinatului chimic, ori despre celelalte șantiere pe care a lucrat inginerul?

— Nu cred — răspunde fiica. Erau mai degrabă notații cu caracter personal.

Apoi, le urmăresc cu privirea pe mamă și fiică, care urcă într-o mașină. Șoferul, milițian, închide cu grijă portiera în urma lor.

După părăirea mea, jurnalul ar fi putut interesa mai degrabă pe un om care a mai avut, cîndva de-a face cu Oseev — observă Komarovski. Șabașnikov însă n-a părăsit Kolodinul de douăzeci de ani.

— Dar „vînătorii” noștri?

— Am mai aflat cîte ceva despre ei. Andanov a locuit în ultimii ani la Rassolie, Rubahino și Karsk. Îți atrag atenția că, spre deosebire de Oseev, el n-a căutat șantierele, ci a fugit de ele. Rassolie, Rubahino și Karsk sînt acum orașe industriale. De altminteri, Oseev n-a lucrat acolo niciodată. Jarkov a fost de cîteva ori la Nijneruciinsk și Sliusarsk unde a locuit inginerul. Dar ce-i de mirare în asta? Pînă nu de mult, Jarkov a fost artist de circ, făcea mereu turnee.

— Despre al cincilea ins nu știm însă nimic.

— Mda! Apropo, mi s-a telefonat de la direcția regională — urmează Komarovski, fără tragere de inimă — Pomiluiko vrea să vină aici ca să-l înlocuiască pe Komolov.

Pomiluiko! Oricît de nesigur aș fi pe mine în lipsa lui Komolov, n-aș vrea totuși ca Pomiluiko să vină în locul șefului. Am motivele mele.

Viktor Smirnov

(Va urma)

CINEMA

Nu-i nevoie
de parolă

În iulie 1921, la două luni după ce, cu sprijinul intervenționistilor, la Vladivostok a avut loc o mișcare contrarevoluționară condusă de frații Spiridon și Nikolai Merkulov, în redacția celui mai de „scandal” ziar din oraș și-a făcut apariția un tânăr degajat, flegmatic, frecventator asiduă al restaurantelor, al curselor de cai și al misiunilor diplomatice străine. Tânărul vorbea engleza ca un englez, franceza ca un francez, avea o limbă ascuțită și o cultură solidă și era înzestrat cu un fler ziaristic rar întâlnit: mirosea senzațio-

Vasili Lanovoi, în uniformă de ofițer farist, dar nu în rolul militantului în ilegalitate Mareikis — un om cu o existență extrem de aventuroasă din filmul „Parola”, ci în haina lui Vronski, nemuritorul personaj tolstoian, în filmul „Anna Karenina”

nalul de la o poștă, astfel că în scurt timp au ajuns să se teamă de el pînă și reporterii de la ziarul american reprezentat în oraș, care nici ei nu stăteau prea prost în această privință. Eroul nostru avea între 25 și 30 de ani.

În numai trei luni, a reușit să se împrietenească și cu ofițerii japonezi din armata de ocupație, și cu americanii din corpul diplomatic, și cu locțiitorul primului ministru al Republicii Orientul Îndepărtat. În 1922, însă, cînd armatele conduse de I.P. Ubovici au eliberat Vladivostokul, tânărul și-a făcut apariția la teatrul din oraș, unde se juca opera „Boris Godunov”, în uniformă Armatei Roșii. Așa s-a aflat ce rol avusese de fapt.

Excepționala personalitate a acestui om l-a atras pe scriitorul Iulian Semionov. Adunînd material despre el, Semionov a stat de vorbă cu trei persoane care l-au cunoscut, sperînd să-l poată identifica sau să-l afle măcar numele adevărat. Dar n-a reușit, deoarece cei trei interlocutori l-au cunoscut pe tânăr în ipostaze și sub nume diferite: primul ca adversar (evident, față de misi-

unea oficială pe care o avusese tînărul la Vladivostok), al doilea ca simplu cunoscut, iar al treilea, scriitorul Roman Kim, ca tovarăș de luptă.

În romanul pe care Iulian Semionov l-a scris pe această temă, intitulat „Nu-i nevoie de parolă”, eroul este prezentat ca cekistul Maxim Maximovici Isaev (sau Vsevolod Vladimirov). Tovarășul de luptă al lui Isaev, cekistul Mareikis sau Cen, este de fapt un portret al scriitorului Roman Kim, luptător curajos pentru revoluție, care a îndeplinit la Vladivostok misiuni dintre cele mai dificile.

Această lume frămîntată, cu eroi de o mare forță spirituală, a reînviat acum pe platourile studioului „Maxim Gorki” din Moscova. Scenariul a fost scris tot de Iulian Semionov, iar „statul major” al echipei de filmare a fost comandat de regizorul Boris Grigoriev, pe care vi-l prezentăm în câteva cuvinte.

Boris Grigoriev are 30 de ani. Înainte de a ajunge la Institutul unional de cinematografie, în clasa lui Serghei Gherasimov, a făcut în Siberia natală o bună școală a vieții: a fost constructor, a lucrat pe șantiere, astfel că atunci cînd s-a apucat să studieze a șaptea artă era un om pe deplin format. A debutat cu „Prima zăpadă”; „Parola” este al doilea film al lui.

Din distribuție fac parte: Rodion Nahapetov (Isaev), Vasili Lanovoi (Mareikis), N. Gubenko, M. Fiodorov și alții.

CIRC

Ghete pentru urși

Într-o bună zi — asta s-a întimplat acum vreo doi ani — un tînăr chipeș s-a prezentat într-un atelier de încălțăminte ortopedică din Moscova și a cerut să vorbească cu responsabilul. Cînd s-a văzut în fața lui, l-a întrebat foarte stînjinit dacă n-ar putea să-i execute niște ghete pentru... urși. Uluit, responsabilul n-a scăpat ocazia să-i plaseze ironic o zicală rusească: „Poate vrei și caftane pentru purici?”

Dar comanda era foarte serioasă și venea din partea cercului din Moscova, care pregătea un spectacol nou, irealizabil fără ghete pentru urși.

Vinovatul principal era maestrul emerit al artei A. Arnold. În viața lui a montat multe spectacole interesante, care au avut o longevitate de invidiat. Dornic mereu de ceva nou, după circuit sub cupolă, sub apă, pe rumeguș etc. i-a venit ideea unui circ pe gheață. Pentru realizarea ei, a instituit un concurs la care s-au prezentat mulți tineri frumoși, supli, agili. Dintre ei i-a ales pe cei mai frumoși, mai supli și mai agili și, bineînțeles, mai rezistenți și mai muncitori. Unii erau buni acrobați, dar nu știau să patineze, alții, dimpotrivă, patinau perfect, dar nu aveau nici o noțiune de artă a circuitului. A început o muncă titanică pînă s-au obținut rezultatele dorite: așa s-a născut trupa „Cercul pe gheață”, compusă din clovni și excentrici muzicali, jongleri, echilibriști, acrobați. Toate numerele erau foarte interesante, spectaculoase... Dar lipsea ceva, și anume ceea ce constituie „clou”-ul acestei arte de cînd există ea: animalele.

Ce te faci, însă, că numai maimuțele pot să patineze; dar maimuțele-patina-toare s-au mai văzut. Dacă tot e nou numărul, apoi să fie nou în întregime, a hotărît Arnold. Așa a venit în trupa „Cercul pe gheață” dresorul Anatoli Maiorov cu urșii lui. Din cei 27 de ani pe care îi are, Maiorov lucrează de 14 cu greoaiele patrupeze.

Dar nici Maiorov nu știa să patineze. Întîi a învățat el, cu un antrenor special angajat, apoi a venit la rîndul antrenorului urșilor. Cu enormă răbdare și perseverență, urșii au învățat să patineze.

Maiorov a fost cel care le-a comandat ghete speciale, fără virf, pentru ca piciorul să stea în voie; și patine speciale, cu lamă dublă, ținînd seama de greutatea „artiștilor”.

Urșii pe patine au avut și au un succes enorm. În special „vedetele” Taiga și Baikal. Taiga lucrează de mulți ani cu Maiorov, care știe că se poate bizui pe el în momentele cele mai dificile. În noul spectacol, de exemplu, deși mascul, Taiga evoluează cu fustă și fundă, într-un rol feminin: ea o bonă grijulie, îl plimbă în cărucior pe micuțul Mișatka, spală rufe în albie și dansează tangou cu Maiorov. Nici un bărbat din lume nu se poate lăuda că a dansat tangou, și încă pe gheață, eu o parteneră de 180 kg. La sfîrșit, după ce primește aplauzele publicului cu un aer oarecum indiferent, Taiga se grăbește să părăsească arena, temîndu-se, poate, de bisuri.

TEATRU

Dialog despre
tragedie

Interlocutoare: Liubov Dobrjanskaia și trage-diana greacă Aspasia Papatanasiu.

L. D.: Aș vrea să-ți mulțumesc Aspasia, pentru bucuria pe care o dăruiești oamenilor cu arta ta. Pînă acum n-am prea avut noroc, rareori am văzut tragediei antice într-o interpretare bună. Începusem chiar să cred că, în genere, tragedia antică nu e compatibilă cu secolul nostru.

A. P.: Mă bucur că nu mai ești atît de fermă în această părere. Eu nu mă îndoiesc de fel că tragedia antică are și azi o mare înfrîurire asupra oamenilor. Dacă ne-am situa pe poziția negării, ar însemna să închidem muzeele, să nu-i mai edităm pe clasici, să nu-i mai interpretăm pe Beethoven și Liszt.

L. D.: Cînd am văzut „Electra”, pur și simplu mi s-a tăiat respirația. La ce înălțime amețitoare îl ridică pe actor arta tragică! Trebuie să-ți mobilizezi toate forțele sufletești, trebuie să te pătrunzi de măreția ideilor eterne omești, fără să uiți, însă, că tragedia s-a născut în Grecia, pe solul elen și că trebuie să-i păstrezi, deci, coloritul național. Nu mulți pot face asta.

A. P.: Să nu crezi că în Grecia tragedia s-a jucat întotdeauna la fel de bine. După părerea mea, cele mai mari succese au fost obținute abia în anii '30, cînd a început să lucreze marele regizor Dimitrios Rondiris. El i-a învățat pe actori să vadă în tragedii oameni vii. Cînd am pregătit rolul Electrei, Rondiris îmi spunea: nu uita că sintem înconjurați de mii de Electre. Cînd o joc pe Electra văd mereu în fața ochilor o femeie-luptătoare. Exprim emoțiile ei, sentimentele ei și, în același timp, propriile mele păreri, propria mea experiență.

Dacă tragedia antică a început să aibă tot mai mult succes la Paris, Londra, New York și la dumneavoastră, la Moscova, e pentru că și-a recăpătat omenescul, iar ceea ce a fost pur exterior, teatral, dispăre...

L. D.: Spune-mi, Aspasia, interpretezi ceva din repertoriul modern?

A. P.: Din 1959 joc numai tragedie antică. Pînă atunci am jucat în piese moderne grecești și în două piese sovietice: „Ani de pribegie” de Arbuzov și „Invazia” de Leonov.

L. D.: Te-am întrebat asta pentru că uneori teatrului modern i se reproșează că-i lipsesc sentimentele înalte proprii tragediei antice.

A. P.: Într-adevăr, scriitorii moderni reușesc mai rar să dea operelor lor un caracter atît de general valabil ca dramaturgii din epocile trecute.

L. D.: Ce învățăminte se pot trage dintr-un spectacol atît de vechi ca tragedia antică; ce dă ea omului modern?

A. P.: Poftim o ilustrare directă la întrebarea ta. Luptăm să construim o lume fără război. Noi pregătim acum o piesă, o operă care nu-i îndreptată direct împotriva războiului: „Troienele” de Euripide. Și totuși această tragedie antică, despre războiul grecilor împotriva Troiei, demască cu o forță zguduitoare războaiele de acaparare. Marile tragedii antice au știut să se ridice deasupra timpului și să dăruiască omenirii opere care nu vor înceta niciodată să emoționeze.

— Vindem tablourile cu garanție. Dacă găsiți vreun defect, puteți să vă adresați meșterului.

ARTA VITRALIULUI

A doua tinerețe

De cînd Fernand Léger și alți artiști au legat vitraliul de arhitectură, străvechea artă trăiește o nouă tinerețe. De pe ogivele catedralelor gotice și ale palatelor medievale, vitraliul pătrunde tot mai mult în viața modernă, împodobind instituții, muzee, teatre, grădinițe de copii. Ca altă dată Burne-Jones, Karl Egery și alții, artiștii de azi încep să-și lege numele de acest gen renăscut.

Lituanianul Algimantes Stoskus, de exemplu, a devenit celebru ca meșter al vitraliului. Trebuie să spunem că vitraliul e în genere la mare preț în Lituania. Dar artiștii de astăzi nu numai că l-au îmbogățit cu un conținut nou, dar au recurs și la materiale noi, la o tehnologie nouă: au înlocuit tradiționala armătură de plumb cu alta mai rezistentă, au experimentat un sistem de vuvură pe sticlă, au creat vitraliul mural din oglindă colorată, care face efecte minunate și la lumina de zi și la cea artificială.

Vitraliile lui Algimantes Stoskus sînt o adevărată sărbătoare a luminii și culorii. Lucrările lui se remarcă prin tonuri frapante de oran și de roșu sau printr-un albastru fluorescent. Se spune că, privindu-le, înțelegi de ce cîndva sticla colorată era considerată un aliaj de metale prețioase.

Pavilionul sovietic de la „EXPO-67” a fost împodobit cu vitralii de Stoskus, pe care le-au admirat deopotrivă specialiștii și nespecialiștii, desfătîndu-și ochii.

În momentul de față mii de vizitatori sovietici admiră două noi lucrări ale artistului — „Mama Gea” și „Cîntecul vieții”, expuse la Academia de pictură a U.R.S.S. și propuse pentru Premiul de Stat.

Atît „Mama Gea” cît și „Cîntecul vieții” sînt lucrate după o tehnică nouă, extrem de dificilă. Sticla este parcă „arată” cu ajutorul unui instrument special, încît razele soarelui, lovindu-se de colțurile ascuțite, se desfac în superbe evantaie multicolore, care potențează efectul cromatic.

Algimantes Stoskus practică o artă monumentală, el este convins că „faptele mărunte nu sînt demne de solemnitatea vitraliului. Acestea trebuie să te facă nu numai să simți, ci și să gîndești. Iată de ce eu caut mereu alte mijloace de expresie, potrivite cu gîndirea omului modern”.

Fragment din mozaicul intitulat „Stafeta generațiilor”, care va împodobi Palatul de cultură din Sverdlovsk. Autori: B. Zuev și N. Logvinenko

arta

a

BALISTICĂ

Cu zece kilometri pe... secundă

„Secolul vitezei” este una din porecele date veacului nostru. Pe drept cuvânt de altfel, întrucât vitezele atinse de corpuri în mișcare par a ține de domeniul miraculosului. Să ne amintim de câteva exemple: un automobil obișnuit plafonat pentru 146 km pe oră parcurge 40 metri pe secundă, iar un avion supersonic zboară cu 662 metri pe secundă la 0°C. Vitezele cele mai mari rămân totuși apanajul proiectilelor: dacă pușca de vânătoare este abia supersonică (340 metri pe secundă), arma de luptă se apropie de 800 m/s, iar obuzele antiaeriene străbat 1500 m/s, adică de cinci orj mai mult decât sunetul, ceea ce este extraordinar, dar insuficient încă pentru studiul rachetelor cosmice.

Startul este asigurat, dar pentru a fi dat trebuie să fie sigură și întoarcerea navei interplanetare

După cum se știe marea problemă a astronauticii este acum întoarcerea navelor pe Pământ și mai cu seamă izbirea de atmosferă. Un corp care străbate aerul cu peste 2000 m/s nu mai are de-a face cu un gaz perfect, ci cu o substanță ale cărei proprietăți și efecte nu sînt încă complet lămurite. Singurele obiecte în mișcare care permit cercetarea lor în laborator sînt proiectilele.

Cum se sporește viteza unui proiectil? În copilăria artileriei era destul de simplu: se reducea calibrul și se mărea încărcătura de pulbere. La prima vedere s-ar părea că în felul acesta se poate merge oricît de departe — pînă la a proiecta un glonte de pistol cu încărcătura unui tun. În realitate, acest lucru este irealizabil. Și iată de ce: doi bărbați puternici pot împinge încoșor o mașină; patru o fac să inainteze ceva mai repede, iar 15 ating pasul alergător, adică 15 km pe oră. S-ar părea deci, că dacă pe măsură ce numărul oamenilor ar deveni și mai mare, viteza mașinii ar crește și mai mult. Raționamentul este însă greșit, întrucît la un moment dat ultimii oameni ar avea de împins nu numai mașina, ci și pe cei dinaintea lor, în așa fel încît viteza nu ar mai crește. Același lucru se întîmplă și într-un tun. În clipa exploziei, o masă uriașă de pulbere va

avea de împins nu numai greutatea proiectilului, ci și propria ei greutate, întrucît ea trebuie să iasă din țevă chiar dacă este transformată în gaze.

În afara prafului de pușcă, ce mai poate lansa un proiectil? Specialiștii și-au amintit de carabina cu aer comprimat și au început să caute un gaz foarte ușor, care să fie compresibil și să se destindă apoi cu o viteză cît mai mare. Așa s-au născut „tunurile” cu heliu sau hidrogen, care funcționează pe principiul carabinei, doar că aerul a fost înlocuit cu unul din gazele amintite, iar resortul printr-o pulbere explozivă obișnuită.

Tunul cu heliu se compune din două țevi despărțite printr-o diafragmă de oțel. Primul tub este foarte gros; el adăpostește un piston (care înlocuiește obuzul), iar intervalul dintre acesta și diafragmă este umplut cu heliu. Al doilea tub este îngust și lung și conține proiectilul. Cînd se aprinde pulberea, pistonul este împins înainte și comprimă heliul pînă la presiunea de 10 000 kg pe cm²; membrana de oțel se rupe și heliul se destinde în tubul de calibr mic proiectînd macheta — cum numesc specialiștii proiectilul — cu viteză astronomică de 4 000—10 000 metri pe secundă.

Dar abia acum încep partea cea mai delicată a experienței, pentru care s-a fabricat de fapt tunul. Macheta este construită dintr-un aliaj de aluminiu și zirconiu și are forma unei rachete interplanetare, cu vârful de tungsten, singurul metal care poate rezista la căldura născută din frecarea cu atmosfera. Ea suportă o accelerație de 4 milioane grame și trebuie să reziste unui elan care-i mărește inerția de la 60 g la 600 tone. De îndată ce iese din tubul pe care l-a parcurs în câteva milisecunde, ea face realmente să explodeze atmosfera pe care o parcurge; un simplu pai de care s-ar izbi ar dezagrega-o. În asemenea condiții nu poate fi lăsată de capul ei în aer liber și este obligată să zboare printr-o serie de chesoane etanșe, care se întind pe cîteva zeci de metri și în care presiunea variază de la mai multe atmosfere la un vid puternic. Acum are loc operația principală — fotografierea machetei cu aparate speciale cu care se poate obține o imagine în a 40-a milioanea parte dintr-o secundă. Pe fotografiile, macheta pare că stă pe loc, doar urmele lungi și divergente pe care le lasă trădează viteza ei fantastică. Studiarea acestor imagini permite să se determine viteza, traiectoria, scurgerea aerului de-a lungul machetei și alte fenomene care trebuie lămurite pentru a asigura întoarcerea navelor interplanetare.

ASTROFIZICĂ

Ne va încălzi Jupiter?

Vecinul nostru planetar Jupiter l-a pus de curînd în încurcătură pe astronomi. Ce se întîmplă cu balanța energetică a uriașei planete? — s-au întrebat savanții, după ce au constatat că Jupiter radiază de trei ori mai multă energie decît cea pe care o primește de la Soare. Acest surplus este enorm, dacă ne gîndim că e egal cu energia degajată de explozia în ficcare secundă a unei bombe cu hidrogen de 1 000 de megatone.

De unde și procură Jupiter resursele energetice? S-ar putea ca dezagregarea elementelor radioactive din interiorul planetei să producă excesul de căldură. Se știe, doar, că uraniul, potasiul, toriul și alte elemente radioactive din adîncurile Pămîntului creează un flux termic care răzbate pînă la suprafață. Calculele au arătat, însă, că Jupiter are de 100.000 ori mai puține elemente decît i-ar fi necesare pentru ca „exportul” de căldură să depășească în această măsură „importul”. Fenomenul nu se datorește nici reacțiilor termionucleare, care presupun temperaturi înalte, iar Jupiter este, după cum se știe, o planetă rece.

O ipoteză recent emisă atribuie surplusul energetic al lui Jupiter procesului de contractare, însoțit de degajarea energiei gravitaționale. O contractare de o jumătate de milimetru într-un an ar produce suficientă energie pentru justificarea paradoxului.

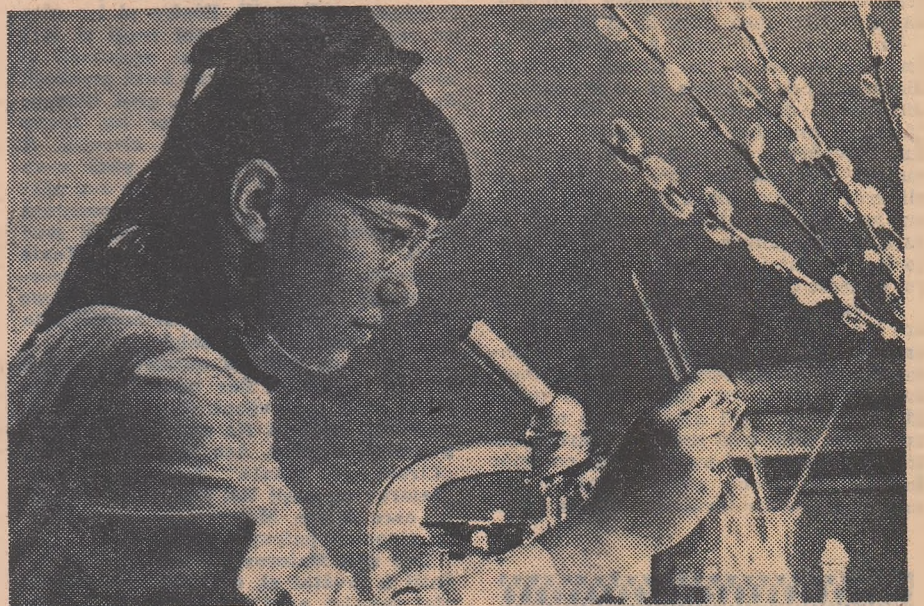
Să ne amintim că Jupiter e alcătuit mai cu seamă din hidrogen și heliu. Comprimat de o presiune de zeci de milioane de atmosfere, hidrogenul jupiterian încetează să mai fie, așa cum îl știm cu toții, un gaz, existînd se pare pe planetă în ipostazele lui mult mai rare de lichid și corp solid. Această stare, metalică, e necunoscută pe Pămînt, pentru că nici un laborator n-a reușit încă să reproducă presiunea de pe Jupiter. Sub influența acestor presiuni, partea lichidă a hidrogenului de pe Jupiter se condensează probabil mereu și „îngheață” așa încît pătura de hidrogen metalic se îngroașă mereu. Condensarea hidrogenului lichid duce la fenomenul de contractare.

Energia degajată de acest proces face ca Jupiter să lanseze în Cosmos radiații de 20 de ori mai puternice decît cele primite de Pămînt de la Soare. Nu-i exclus ca aceste radiații să încălzească sateliții naturali ai planetei-gigant. Cît timp își va mai permite însă Jupiter să irosească atîta energie? Dacă procesul va continua în același ritm, resursele energetice ale planetei nu vor seca înainte de cîteva miliarde de ani. Dar poate că pînă atunci știința va strage foloase de pe urma lor.

CHIMIE

Hibrizii cu o fărîmă de suflet

O bună parte din cei ce s-au despărțit mai demult de școală își amintesc de chimia organică doar ca de o știință cu formule complicate care reprezintă

Se naște o nouă substanță

combinațiile carbonului cu elemente ca hidrogenul, oxigenul, azotul, sulful etc. De cîtva timp, însă, la aceste direcții clasice ale chimiei organice s-au adăugat altele noi, care încearcă să creeze combinații organice pe baza altor elemente decît carbonul.

Primii „hibrizi” ai acestei tinere ramuri științifice au fost siliconii, alcătuiți din lanțuri sau cicluri de atomi de siliciu, alternînd cu atomi de oxigen și înconjurați de grupări organice. Siliciul, principalul element al naturii neînsușite, a transmis siliconilor rezistența și stabilitatea sa la căldură, iar grupările organice le-au dăruit ceva din „sufletul” lor, făcîndu-i elastici, maleabili. Inzestrați cu aceste însușiri, noii compuși suportă foarte bine temperaturi de plus 200—300 de grade Celsius sau, dimpotrivă, temperaturi foarte joase. În afara actualelor utilizări tehnice (siliconii sînt utilizați la confecționarea cablurilor, izolațiilor, lacu-

rilor rezistente etc.) se crede că ei vor servi și la fabricarea cauciucurilor rezistente la temperaturi coborîte, atît de necesare pentru Extremul Nord, Iakutia, Ciukotka, unde gerul de —60 de grade e mai degrabă o regulă decît o excepție.

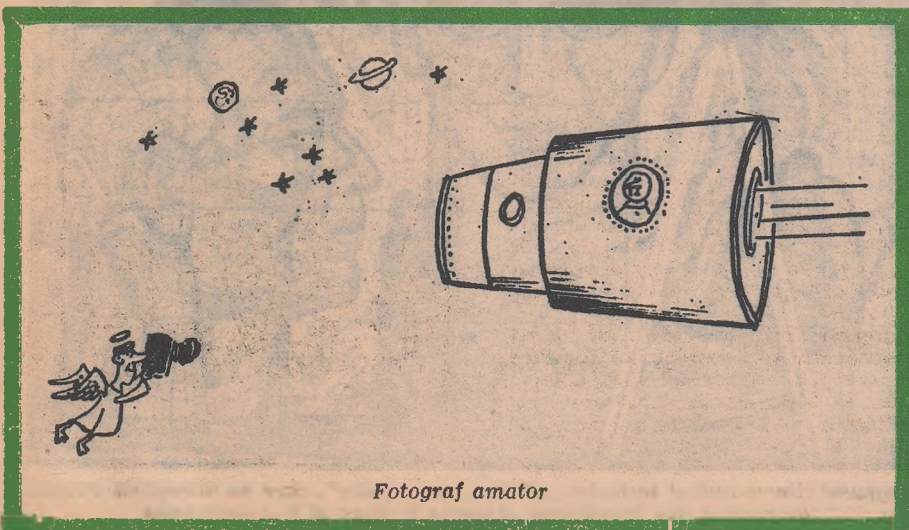
De curînd, cîteva case din Leningrad au fost acoperite cu un strat subțire de polimeri silicoorganici. Una dintre principalele lor însușiri, aceea de a fi hidrofobi, va face ca pe viitor acești compuși să fie folosiți la protecția clădirilor sau a șoselelor. Experiențele făcute au arătat că de pe suprafețele astfel protejate apa se scurge cu ușurință. Tencuiala edificiilor nu va mai fi deteriorată de ploii, iar șoselele ude vor înceta să mai fie un pericol pentru circulație.

De aceleași admirabile însușiri dau dovadă și compușii organici pe bază de fluor, din care se confecționează piese capabile să funcționeze în orice mediu agresiv. Teflonul, de pildă, numit pe bună dreptate „platină organică”, este imun la cei mai puternici acizi, gaze agresive sau hidrocarburi. Din acești compuși organici se fabrică „piese de schimb” pentru organismul uman: vase de singe, țesuturi, valvule cardiace artificiale. Dar ele își vor găsi o largă aplicare și în construcția de utilaj chimic și în industria alimentară. Orice aliment ambalat în pungă din aceste materiale poate fi sterilizat prin fierbere, compușii organici ai fluorului

fiind rezistenți la temperaturi mult mai înalte și inofensivi pentru organism.

Tot din pleiada noilor compuși organici fac parte și cei pe bază de fosfor, dintre care unii s-au dovedit a fi otrăvuri neobișnuit de puternice, iar alții substanțe cu proprietăți curative. În momentul de față se află în studiu compuși la baza cărora stă elementul bor. De stabilitatea lor termică și mai ales de capacitatea lor de a interacționa cu diferite substanțe sînt legate speranțele specialiștilor de a obține, cu ajutorul lor, materiale extrem de interesante.

Firește, nu se pot încă prevedea toate aplicațiile materialelor pe care le va furniza noua ramură a chimiei. Dar în linia generală se poate afirma că ele vor sluji omului în cele mai variate sectoare, începînd cu construcția navelor cosmice și a centralelor atomice și terminînd cu confecționarea hainelor de protecție pentru cei ce lucrează pe pămînt, sub pămînt sau în apă.

Fotograf amator

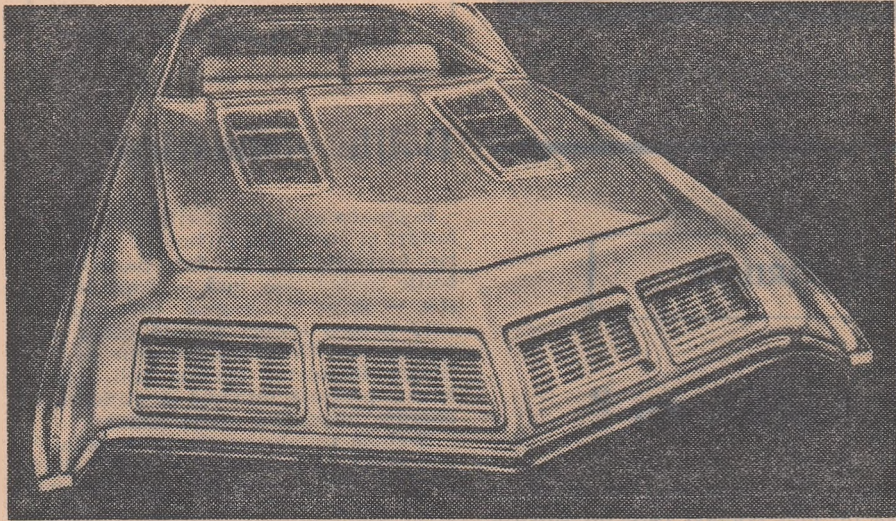
T

ANTICIPAȚII

Automobilul,
cînd vom fi străbunici...

Sîntem contemporanii aparatelor de zbor hipersonice, ai monoraiurilor ce pot dezvolta viteze de pînă la 500 km, ai navelor hidroglisoare cu aripi portante, ai automobilelor care circulă cu viteza de odinioară a avioanelor. Dar cum va fi mîine, să zicem peste un sfert de secol? Ce mijloace de locomotie vom folosi atunci cînd vom fi străbunici?

hidrogenul pe care-l conțin sînt canalizate spre o soluție corozivă, după care combinarea cu apa dă naștere la curent. În afara simplității, marele avantaj al acestui sistem îl constituie completa eliminare a nocivelor gaze de eșapament, una dintre problemele circulației zilelor noastre. În fine, o altă propunere se referă la folosirea ca mijloc de deplasare a celulelor combustibile ale e-

Silueta automobilului din jurul anului 2000 începe să se contureze

Să încercăm să facem o incursiune în nu prea depărtatul an 2000 oprindu-ne, dată fiind amploarea problemei, la mijloacele de circulație care ne interesează cel mai mult, anume cele de fiecare zi. După părerea specialiștilor sovietici, automobilul, deși devenit astăzi clasic, va continua să fie folosit, numai că aspectul lui va diferi total de cel de acum. Pe autostrăzi vor circula mașini argintii, oarecum asemănătoare rachetelor anului 1967, realizate în întregime din materiale plastice combinate cu sticlă, în care pasa-

nergiei solare, care ar urma să fie absorbite de niște captori de energie amplasați deasupra fiecărei aripi a mașinii.

În planurile celor care se preocupă de viitor mai intră, însă, cum e și firesc, și problema continui intensificării a circulației, a accidentelor. Întrucît privește automobilele, se preconizează un supervehicul pe pernă de aer, înzestrat cu antene pentru comanda electromagnetică a deplasărilor. La necesitățile circulației va fi adaptat și radarul, care va face tamponările imposibile, un sistem de frînare perfecționat asigurat de un cuplaj electromagnetic, precum și un dispozitiv de oprire automată.

Iată câteva dintre ingenioasele proiecte pentru mijloacele de transport ale viitorului care vor reuși, să sperăm, să rezolve complicatele probleme de circulație ale prezentului.

Al. Brătescu

ANTROPOLOGIE

Misterul cifrei 7

În diverse epoci istorice, omul a marcat o predilecție particulară pentru cifra 7.

De ce?

Recente cercetări, făcute cu rigoare științifică, au dus la acumularea unui mare număr de date care permit acum să se afirme că a fost găsită cheia „magicului 7”. Nu e vorba numai de date de ordin psihologic — deși și psihologia cunoaște acest fenomen, dacă ne gîndim că de multă vreme psihologii utilizează o scară cu șapte semne pentru evaluarea experiențelor — ci de discipline legate de istoria veche a omenirii, de cultura ei. Discipline, care la rîndul lor, se sprijină pe o a treia ramură științifică, pe antropologie.

Unul din principiile fundamentale ale antropologiei afirmă că omul de astăzi a apărut acum circa 40 000 de ani și de atunci structura lui biologică și potențialul său psihologic au rămas invariabile. Cu alte cuvinte, dacă vreun strămoș al nostru din timpul glaciațiunilor ar fi supus astăzi unui examen de către psihologi, el ar reacționa, în linii mari, la fel ca noi și ar obține aceleași rezultate în asimilarea celor mai simple informații.

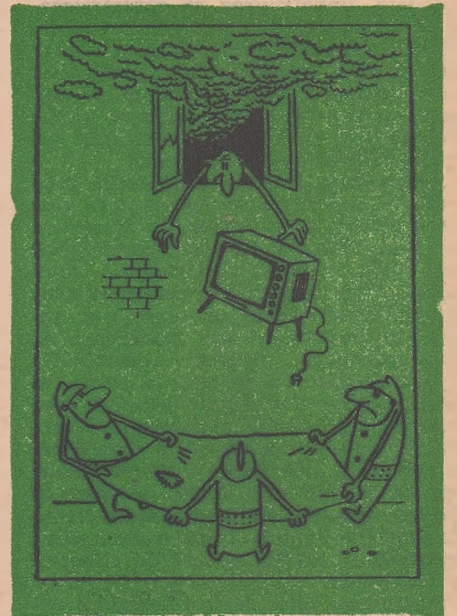
Contemporanii mamuților au făurit incomparabila artă a picturilor rupestre și au pus prin ele temelii ale științelor exacte. Ei știau să numere, observau modificările Căii laptelui pentru a se orienta în timp și spațiu. Datorită schimbărilor ei ciclice de fază, Luna era un adevărat orologiu pentru astronomii de atunci.

Mai întii omul a început să împartă

lunile calculate după mișcările Lunii (28 de zile în două). Era foarte ușor. Timp de 14 zile după luna nouă satelitul nostru natural crește pînă la luna plină, după care descrește timp de 14 zile, cînd ciclul reîncepe. Omul era, de altfel, obișnuit mai mult să împartă decît să adune sau să scadă; trebuia să împartă hrana, pieile care-i slujeau de vestminte etc. Nu-i era greu, deci, să mai împartă cele 14 zile ale jumătății de lună lunară în două părți egale: 7+7. Încă o împărțire în două ar fi fost absolut inutilă. În sfîrșit, constelațiile cele mai vizibile: Marea Ursă, Pleiadele sînt compuse din șapte stele, iar omul a învățat de timpuriu să se servească de ele spre a se orienta. Încît, noțiunea de timp și fenomenele cerești erau foarte strîns legate de cifra 7.

Nu de mult, un cunoscut psiholog american, G. A. Miller, a făcut un număr de experiențe în cursul cărora a cerut subiecților săi să ghicească diverse semnale izolate (sonore, luminoase) și să le rețină. Cu acest prilej el a constatat uimit că posibilitățile omului sînt extrem de limitate; de obicei, nu reținem mai mult de 7 semnale izolate sau, în genere, mai mult de 7 obiecte identice. Exactitatea experiențelor sale n-a fost contestată nici de colegii din S.U.A., nici de specialiștii din alte țări — remarcă istoricul sovietic Boris Frolov, un bun specialist în antropologie. Mai mult, a arătat acesta într-un recent studiu, fenomenul care a intrigat pe Miller a fost frecvent înfîlțit încă la cei mai vechi reprezentanți ai lui Homo sapiens la care a jucat un rol important în nașterea cultului 7 ca cifră deosebită.

Foarte instructiv este, de pildă, începutul utilizării săptămîinii de 7 zile. Este un exemplu izbitor care ne arată cum, sub învelișul unor dogme religioase, se ascundea de fapt o bază materială interpretată însă într-un mod fantastic. Creștinismul a introdus, se știe, săptămîna de șapte zile pentru că „Dumnezeu a făcut lumea în șase zile, iar în a șaptea zi s-a odihnit”. Dar cu mult înainte de Biblie, cu mai bine de cinci mii de ani înainte, „păgînii” din Babilon calculau și ei timpul împărțindu-l în săptămîni de șapte zile. Iar mai înaintea lor, omul din neolitic cunoștea și el împărțirea de șapte zile, deși nu o numea încă săptămîna. Acest procedeu a fost adoptat pentru că era cel mai practic, iar ulterior s-a transmis din generație în generație, pînă cînd a ajuns la noi.

În era televiziunii
Desene de Vit. Peșkov

BOTANICĂ

Plantele se nasc
și în eprubetă

Pe lângă Academia de Științe a U.R.S.S. funcționează un laborator oarecum neobișnuit, întrucît fiecare spațiu liber este ocupat de mici vase pline cu o substanță moale, amorfă. Pe recipientele, etichete lipite cu îngrijire indică conținutul: măr, cireș, butuc de viță, dud, tutun, mazăre... Cum e și firesc, vasele nu conțin plantele în sine, ci țesuturile și celulele lor; separate de tulpini, de rădăcini, de tuberculi sau de foi și plasate într-un bulion de cultură, ele au reînceput să trăiască!

Experiențele, întreprinse sub conducerea doctorului în biologie Raisa Butenko, au ca principal scop studierea țesuturilor izolate de plante și permit urmărirea procesului de creștere și dezvoltare a celulei vegetale și acțiunea substanțelor nutritive asupra acesteia. De obicei, pentru experiențe sînt folosite celule care și-au pierdut funcția principală, aceea de a se diviza. Dar mediul de cultură special creat în laboratorul amintit le redă facultatea de a se reproduce. În felul acesta au putut fi studiate aproximativ cincizeci de culturi de țesuturi de plante; în momentul de față nivelul cercetărilor a ajuns la un asemenea grad de perfecțiune, încît metoda poate să fie aplicată pe scară largă.

Lucrările cercetătorilor sovietici au suscitât interesul selecționiștilor și geneticienilor din întreaga lume, dat fiind că în menționatele recipiente pot fi cercetate de pe acum minuscule tulpini și rădăcini, devenite vizibile, de măr, jeșen, tutun etc., cultivate pornind de la celulă și dispunînd de însușiri cu totul noi. Mai mult, specialiștii sovietici au început să întreprindă cercetări și pe terenuri experimentale plantate cu tinerele vîstare. Între altele, ei au constatat că multe varietăți de măr se dezvoltă greu pe propria lor tulpină dacă n-au fost altoite. Noua metodă elaborată de cercetători oferă, însă, o soluție și acestei importante probleme.

Laboratorul dispune de o colecție care cuprinde, între altele, numeroase culturi de jeșen și alte plante care conțin prețioase substanțe medicinale. Întrucît în condiții deosebite de mediu lor natural ele nu cresc sau nu se dezvoltă normal, cultura țesuturilor lor va constitui un mijloc de obținere a materiilor prime necesare preparării medicamentelor. Cercetătorii au mai pus la punct și o metodă care face posibilă reproducerea plantelor agricole pornind de la țesuturi și care înlătură complet virușii, ce nu pot fi totdeauna eliminați la o dezvoltare vegetativă normală.

— Unul din noi trebuie să învețe să conducă, altfel devine prea obositor.

gerii se vor simți ca la ei acasă. Ele nu vor mai avea parbrize, nici mîinere la portiere, ba pînă și literele nichelate ale mărcilor nu vor depăși suprafața caroseriei decît cu o zecime de milimetru. Va fi un vehicul perfect aerodinamic, complet transparent, dotat cu roți mici și bizare, cu scaune pe pivoturi, motor fără zgomot, televizor miniatural încadrat în tabloul de bord, frigider și o mică bucătărie electrică. Viteza? 250 km/h dar, pentru a-și da seama de ea, omul va trebui să consulte indicatorul de viteză! Ceea ce va deosebi însă radical noul vehicul de strămoșii lui va fi absența șoferului, care va fi înlocuit de dispozitive automate și radiotelemecanice ce-și vor asuma sarcina reglării direcției și vitezei, după necesitățile pasagerilor sau circulației. Automobilul electric al viitorului va fi acționat și dirijat de curenți de înaltă frecvență, ce vor circula prin cabluri îngropate în asfaltul șoselelor. Ei vor fi captați de o antenă specială și transmiși motorului, care va funcționa pe bază de semiconductori.

Alți specialiști preconizează, însă, pentru automobilul viitorului soluții deosebite. E vorba de vehicule acționate de motoare cu turbină cu abur, sursa de energie urmînd a fi oferită de baghete de Uraniu-235 nu mai voluminoase decît un creion obișnuit, dar cu o viață mai lungă decît aceea a mașinilor. Sau de vehicule acționate de „celule de energie” (experiențele făcute au și dat rezultate promițătoare) și ele de dimensiuni foarte mici, care-și vor „fabrica” singure curent. Oxigenul și

Lecție de anatomie la Institutul de medicină din Moscova

LA ÎNTREBĂRILE CITITORILOR

Este vindecabilă spondiloza ?

Trebuie să menționăm de la început că, deși examenele radiografice în serie practicate în întreprinderi asupra unui mare număr de oameni au demonstrat că spondiloza era prezentă la aproximativ 70 la sută din acestia, totuși numai un mic număr de persoane acuzau suferințe.

Apariția atât de frecventă a spondilozei se explică prin împrejurarea că discurile intervertebrale care constituie legătura dintre vertebre au un conținut mare de apă, ceea ce face ca toate „solicitările” să fie transmise prin vibrația lor.

De la vârsta de 20 de ani, discurile nu mai sînt irigate de sînge, astfel că lipsa substanțelor nutritive sanguine duc la accelerarea îmbătrînirii lor. Totodată îmbătrînirea se caracterizează prin scăderea apei din țesuturi (zburciturile, ridurile feței au aceeași cauză), ceea ce face ca și discurile să fie mai puțin „apoase”. Prin pierderea de apă care survine, discul se turtește, devenind ca o „pernă plată”, și nu mai vibrează la solicitare și încălcare.

Aplatizarea discului, micșorarea grosimii lui, produce o apropiere între vertebre și tensiunea aparatului ligamentar scade. Rezultă lezarea ligamentelor, lunecarea corpurilor vertebrale adiacente — tip „scară”, comprimarea găurilor intervertebrale pe unde trec rădăcinile nervoase și alte modificări. Aceste modificări produc uneori suferințe durabile. De obicei, durerile de șale iminente sînt evitate printr-o contractură a mușchilor abdominali și vertebrali care compensează și stabilizează relaxarea articulației intervertebrale. Iată de ce tind spre dureri de spate în special oamenii cu musculatură trunchiului neantrenată. După o gimnastică adecvată, și aceștia pot să fie eliberați de suferințe.

Spondiloza este, deci, o reacție a organismului la un proces normal de îmbătrînire a discului și nu un proces morbid. Dar „ciocurile” marginale ? Ele se formează pentru „repararea” procesului, trecînd ca o punte peste spațiul intervertebral și îmbucarea lor aduce o fixitate în mișcări a spațiului intervertebral relaxat și astfel o limitare a mișcărilor anormale dureroase.

Durerea se produce în spondiloza numai în măsura în care musculatura abdominală și vertebrală nu este în stare să mențină stabilitatea scheletului vertebral.

Durerile de spate pot fi influențate negativ de factori mecanici: munca cu spatele încovoiat sau la mașina de scris, rotația bruscă a trunchiului, neobișnuită în ridicarea greutății sau încărcarea spatelui, mișcări zguduitoare la tuse și strănut, ca și șocurile trepidante la motocicletă și automobil. Frigul, umezeala, precum și procesele inflamatoare alergice toxice sau traumele psihice pot influența de asemenea durerile.

Tratamentul spondilozei dureroase în faza acută variază după forma ei. În spondiloza cervicală se recomandă analgezice, antireumatismale, vitamina B, infiltrații cu novocaină, hidrocoortizon, kinetoterapie (elongație, masaj) sau fizioterapie (căldură, curenți galvanici sau de înaltă frecvență, ultrasunete, ra-

dioterapie). În spondiloza lombară, în afară de unii bolnavi care nu suportă căldura, tratamentul este asemănător. O spondiloza lombară cu determinări sciatică, rebelă la tratament, pune deseori problema unei intervenții chirurgicale.

Între crize, gimnastica medicală și cura balneară s-au dovedit cel mai bun tratament al ambelor forme. Programul de gimnastică trebuie respectat zilnic. Iată un astfel de exercițiu foarte simplu. Din poziția inițială culcat pe spate cu mâinile pe lângă corp, se ridică picioarele (întinse și lipite) în sus, la verticală; coborîrea picioarelor întinse și lipite se face lent pînă în poziția de plecare. Cei cu stare generală relativ bună, cu dureri mai puține, beneficiază mai ales de cura de ape sărate simple, eventual iodurate și sulfuroase (Ocna Sibiului, Govora — N.R.). Bolnavii cu suferințe mai vechi au fost mai bine influențați de apele sulfuroase (Herculane — N.R.), de apele hipertermale (Felix — N.R.) sau de onchiuni cu nămol urmate de băi în ghiol (Techirghiol, Eforie — N.R.).

Aceste măsuri, deși nu vindecă spondiloza, previn recidivele și opresc evoluția ei.

Dr. R. E. Irinov

DIETETICĂ

Cîteva băuturi indicate în colite

Ceaiul de măceș

Se spală 10—12 boabe de măceș, se pun în apă clocotită (cam 250 g apă) într-un vas smălțuit bine acoperit, cu capac. După ce a fiert 10 minute, ceaiul se lasă acoperit, la rece, 4—5 ore, apoi se strecoară și se poate bea.

Ceaiul de mușețel sau mentă

Se pune apa la fiert într-un vas acoperit. În momentul cînd clocotește se introduce frunzele. Se lasă să dea 2—3 clocote și se servește imediat după preparare.

Sucul de salată verde

Frunzele de salată verde proaspătă, bine spălate, se lasă să stea timp de o oră în apă cu sare. Se spală apoi din nou, se taie mărunt, apoi se storc prin tifon.

Sucul de morcovi

Se iau 500 g morcovi de bună calitate, bine curățați și spălați. Se rad pe răzătoare. Apoi se storc prin tifon, obținându-se circa 100 g suc.

Sucul de roșii

Este indicat numai pentru bolnavii cu colită de putrefacție.

Se iau 250 g roșii, se spală bine, se taie bucăți și se storc prin tifon. Se obțin aproximativ 100 g suc.

Chiselurile

Sînt o băutură hrănitoare și ușor de digerat. Ele sînt făcute pe bază de amidon și suc de fructe.

Se dizolvă 5 g amidon în apă rece și se adaugă la un pahar de fructe, de cacao, de apă, de ceai de mentă etc. Se fierbe apoi întreg conținutul, amestecînd încontinuu pe foc. Prin fierbere, amidonul se transformă într-o compoziție semilichidă și dă consistența specifică chiselului.

CUM SĂ PREVENIM

Bolile reumatice

Reumatismul, cu diferitele lui manifestări și localizări (articular, abarticular, vertebral etc.) nu face parte dintre bolile contagioase, însă — după cum se știe — gripa și angina streptococică care preced uneori această boală sînt contagioase. De aceea, măsurile de profilaxie împotriva acestor boli infecțioase reprezintă totodată și mijloace de apărare împotriva reumatismului.

Trebuie tratate cu atenție îmbolnăvirile acute și cronice ale gîtului, dinților și căilor respiratorii superioare (traheite, bronșite, rino-faringite), trebuie luate în serios „banalele” amigdalite sau stări gripale, oricît de ușor ar evolua ele și, mai ales, trebuie respectate toate indicațiile medicului.

În caz de recidive ale inflamațiilor amigdaliene se recomandă uneori îndepărtarea amigdalelor, pentru suprimarea unuia dintre cele mai frecvente focare de infecție reumatică. Intervenția chirurgicală nu este deloc complicată și este mai bine să se facă pînă la îmbolnăvirea de reumatism sau, în orice caz, după prima criză reumatică. Cu cît asanarea focarelor este făcută mai tîrziu, după debutul bolii, cu atît sînt mai reduse posibilitățile ca ea să prevină accesese secundare.

Trebuie să ne îngrijim de starea dinților prin consultarea medicului stomatolog de două ori pe an. Dinții cariati, care nu pot fi tratați sau cei care au puroi la rădăcină, trebuie extrași.

În cazul unei inflamații purulente a urechii medii, a unei inflamații a sinusurilor sau în prezența unui alt focar cronic de infecție purulentă, e necesară instituirea tratamentului corespunzător ce trebuie aplicat pînă la vindecarea completă.

Supraalimentația, excesul cantitativ de proteine în alimentație, consumul excesiv de carne pot favoriza uneori creșterea sensibilității organismului față de microbi, fenomen constatîndu-se frecvent la mării „mîncători” de carne. De aceea o alimentație substanțială de mare valoare nutritivă, însă nu supraabundantă sau monotonă, ridică rezistența față de reumatism.

Organizarea corectă a muncii și odihnei, mai ales a copiilor și adolescenților, împiedică oboseala excesivă, care uneori creează un teren propice pentru apariția reumatismului.

Ca să ne apărăm de reumatism trebuie să evităm răceala, știind că afecțiunea cunoaște o mare răspîndire în anotimpurile reci și umede. Și mai important e însă să deprindem organismul să suporte variațiile de temperatură sau atmosferice prin călirea sistematică, ce trebuie începută de la cea mai fragedă vîrstă. Băile de aer, de soare, dușurile și fricțiunile sînt cîteva procedee naturale de călire a organismului împotriva răcelii. Gimnastica și sportul (mai ales înotul) favorizează de asemenea creșterea rezistenței la răceli și infecții. Formarea unor oameni puternici, rezistenți la variațiile temperaturii sau atmosferice, avînd un sistem cardio-vascular bine antrenat, contribuie la scăderea numărului de îmbolnăviri de reumatism.

Pentru prevenirea infecțiilor streptococice în colectivități (școli, cămine de copii etc.), depistarea sistematică a purtătorilor de germeni și sterilizarea lor prin profilaxie penicilinică (cu Bezatin-penicilină G — Extencilină, cu Moldamin în doze de 600 000 u la fiecare 4—5 zile timp de 2 săptămîni sau cu Efitard, un flacon de 400 000 u/zl — n.r.) pînă la dispariția germenilor reprezintă una din cele mai eficiente măsuri de combatere a reumatismului.

Dr. V. A. Vișegorodțeva

Poșta medicului

IONESCU IOAN — Lugoj: 1) Din cauza numeroaselor cereri, Folcisteina lipsește uneori din farmaciile dar pentru o scurtă perioadă. 2) Puteți eventual încerca cu o cură îndelungată de Testolent (sau Femovirin) — o fiolă i.m. la intervale de 4 săptămîni, asociată cu vitamina E, 3—4 drajeuri/zl. 3) Este un calmant și un regulator al funcției, însă nu un stimulator. 4) Este contraindicat.

S.P.E. — București: Practica amintită nu va lăsa nici un fel de urmări dăunătoare organismului dv. Firește, a renunța la ea este absolut necesar, dar nici un fel de sfat medical — fizioterapie cu dușuri alternative calde și reci, sub jet puternic, gimnastică și sport, diferite sedative nervoase (Bromoval, Napoton etc.) — nu poate înlocui cu egală eficacitate propria dv. voință de a vă domina instinctele. Dacă nu vă simțiți capabil este mai bine, chiar la această „fragedă vîrstă”, cum este considerat ultimul an al adolescenței, să vă căsătoriți.

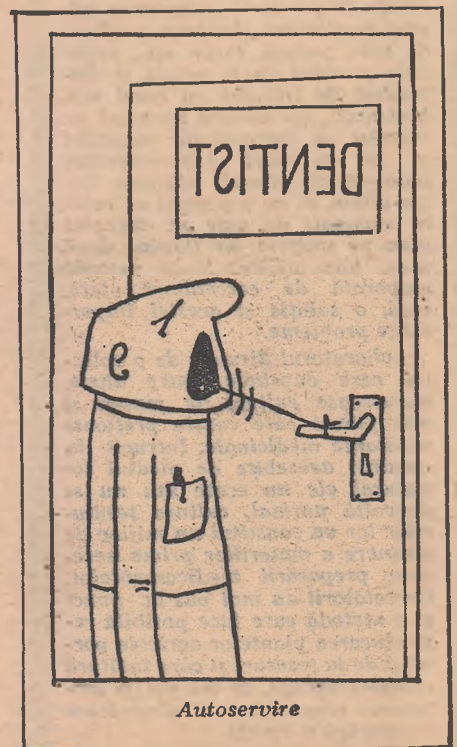
N.T.T. — Tulcea: După părerea noastră este o vîrstă cam înaintată pentru a mai putea spera în obținerea unor rezultate pozitive printr-un tratament hormonal de lungă durată.

MITELU — București: Citiți răspunsul dat sub N.T.T. Tulcea.

BERGHI S. MIRON — Huși: Sub formulările dv. cam afectate și „savante” nu e greu să deslușim o conștiință frămîntată de „complexe” și regrete fără teme obiective. Fără doar și poate că prin căsătoria cu o tină de vîrstă dv. „lipsa de afectivitate” va dispărea. Însă pînă atunci: exerciții fizice, hidroterapie. Ca medicație: Ser neurotonic, Remineron, vitamina E și următoarea soluție: Rp. T-ra de kola 15 g, t-ra de nuca vomica 10 g, D.S. int. 15 picături înaintea mesei de prînz. La masa de seară două granule de clorhidrat de iohimbina, a 5 mg.

O.F. — Cluj: 1) Pentru „dedurizarea” a-pelor calcaroase se folosesc sulfatul de aluminiu sau trecerea apei pe calce sodată, care provoacă precipitarea sărurilor de calciu și magneziu. 2) Pentru decolorarea mîinilor pătate, utilizați mai întîi următorul „lapte de toaletă”: Rp. Stearină 5 g, Trietanolină 1,8 g, lanolina anhidra 5 g, apă 88 g. Se încălzesc substanțele grase pînă la 70°. Se adaugă trietanolină și apa încălzită în prealabil la aceeași temperatură. Se amestecă pînă la răcire și se parfumează. Seara, la culcare, ungeți-vă mîinile cu următoarea pastă decolorantă: Rp. Făină de in 15 g, miere 30 g, talc 15 g, săpun praf 40 g, glicerina 20 g, pudră de stînjel (iris) 8 g. Se amestecă bine praful și se face o pastă cu ajutorul amestecului căldut de glicerina și miere.

(Continuare în pag. 11-a)

SUEDIA

După douăzeci de ani...

Pe „puntea” șubredă a unei mici plute, construite din lemn de balsă, au urcat, unul după altul, cinci inși: Thor Heyerdahl, Bengt Danielsson, Herman Watzinger, Knut Haugland și Erik Hesselberg. Încercând să-și stăpânească emoția, s-au așezat cu toții în fața „cabinei”, sub catargul cu pânză dreptunghiulară, pe care e pictat zeul Soarelui, așa cum și-l imaginau încășii. Imediat, ca la comandă, s-au aprins blitz-urile fotoreporterilor. Mulțimea de curioși adunată în jurul plutei s-a năpustit zgometos înaintea.

— Ei, mai încet, mai cu grijă! — a strigat Knut Haugland, când mulțimea a început să se înghesuie prea tare.

Așa ar fi putut să fie descris startul expediției „Kon-Tiki” într-un reportaj transmis acum douăzeci de ani din portul peruvian Callao. De fapt, însă, așa a început ceremonia solemnă consacrată jubileului expediției. Participanții au mai urcat o dată pe „Kon-Tiki”, dar nu sub cerul peruvian, ci sub acoperișul muzeului care fește de capriciile naturii norvegiene pluta ce a străbătut 4.300 de mile marine, înfruntând torențialele ploi tropicale și furtunile din Pacific. Așa încît apelul lui Knut Haugland de a se păstra ordinea a fost dictat în primul rînd de grija pentru integritatea plutei — principalul exponat al muzeului „Kon-Tiki”, care a atras pe Bjügdä, insulită în Oslo-Fjörd, sute de mii de vizitatori. Knut este directorul muzeului.

Dealtminteri, tot el a inițiat și sărbătorirea. Jubileului i s-a dat o notă cît mai modestă cu putință. După ceremonia de la muzeul „Kon-Tiki”, prietenii s-au deplasat în insula „complet nelocuită” din Oslo-Fjörd și acolo, într-un cerc intim, fără fotoreporteri și curioși, au stat de vorbă după pofta inimii și au savurat delicii din bucătăria polineziană pregătite cu multă artă de soția lui Bengt Danielsson.

Jubileul expediției a fost sărbătorit nu de mult, exact după douăzeci de ani de cînd participanții expediției au pus pentru prima oară piciorul pe uscat, pe țărmul nisipos al insulei polineziene Raroia — după 101 de zile petrecute pe întinderile nemărginite ale Oceanului Pacific. Nu mai e nevoie, desigur, să descriu itinerariul călătoriei, telurile și succesele ei. Pasionanta carte a lui Thor Heyerdahl e destul de cunoscută. Aș dori să mă refer, însă, la membrii expediției, oameni neînfricați și excepțional de înzestrați. Care a fost destinul lor?

Ca să aște răspuns la întrebare, semnatul acestor rînduri a apucat calea muzeelor, cu alte cuvinte, a pornit într-o bună zi pe o stradă liniștită de la marginea Stockholmului. Acolo, în clădiri tip cu cîte un etaj, foste cazărmi militare, se află cîteva muzee: maritim, tehnic, etnografic. Acesta din urmă e condus de Bengt Danielsson.

— Sînteți de mult în Suedia? — îmi pune el prima întrebare. — De un an și jumătate? Atunci cunoașteți, probabil, Stockholmul mai bine decît mine.

Danielsson a petrecut aproape douăzeci de ani în depărtatele insule polineziene. S-a întors în Suedia de numai cîteva luni și n-a izbutit încă să se obișnuiască cu biroul de director, nici cu Stockholmul — unde, după părerea lui, vara trecută a fost mai cald decît în Tahiti și unde sînt prea multe mașini — și nici cu modul de

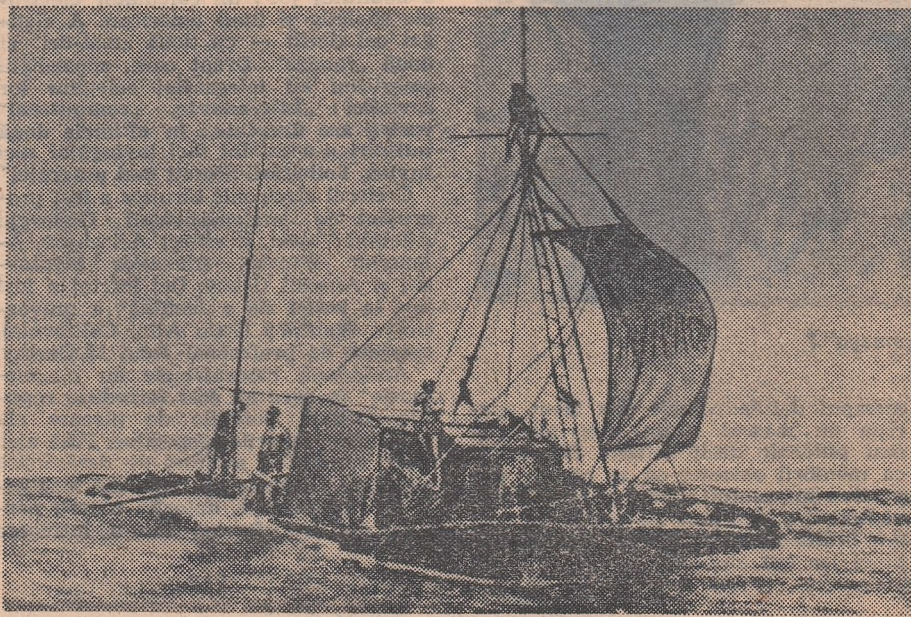
viață al locuitorilor capitalei suedeze, pe care îl găsește excesiv de ponderat și de ordonat.

E rîndul meu să pun întrebări.

— E adevărat că la Oslo, cu prilejul jubileului, v-ați întîlnit pentru prima oară în douăzeci de ani toți membrii expediției?

— Separat ne-am văzut, evident, și înainte. Dar toți laolaltă, și încă cu familiile, ne-am adunat pentru prima oară. De altfel, nici n-am fost chiar toți. Pe al șaselea membru al echipajului „Kon-Tiki” l-am pierdut în 1964. Torstein Raaby, radiotelegrafistul expediției, a murit în timpul unei călătorii pedestre, prost pregătite și neizbutite, peste Polul Nord, organizată de norvegianul Björn Steib. La drept vorbind, nu e chiar atît de simplu să strîngi laolaltă niște oameni pe care viața i-a risipit la mii de kilometri unii de alții.

Într-adevăr, așa este. Thor Heyer-

Acum două decenii: „Kon-Tiki” în larg

dahl, conducătorul expediției, s-a retras în Italia. Herman Watzinger s-a stabilit în Peru. Iar Erik Hesselberg, ca și regretatul Raaby, a cutreierat lumea în lung și în lat înainte de a se statornici în Franța. Numai Knut Haugland a locuit tot timpul în Norvegia, deși, dacă n-ar fi muzeul înființat chiar de el, cine știe unde s-ar fi aflat și el acum.

Acum douăzeci de ani, cînd erau cu toții tineri, au fost seduși de îndrăznețea idee a lui Thor Heyerdahl de a reface drumul străbătut de vechea populație venită în Polinezia din Peru pe Oceanul Pacific, au fost cuprinși de setea de aventuri caracteristică pentru orice scandinav. De atunci, în opiniile și preocupările lor s-au schimbat, evident, multe lucruri. Dar o trăsătură de caracter continuă să le fie comună: setea nepotolită de acțiune. Nu vor să trăiască tihnit la umbra pinzei cu imaginea idolului incas pe ea, la umbra gloriei trecute. Evident, ei vor intra în istoria cunoașterii pămîntului, în istoria civilizației, dacă vreiți, în primul rînd ca echipajul plutei din lemn de balsă „Kon-Tiki”. Dar fiecare are la activul lui și multe alte realizări, la fel de spectaculoase și de importante, după părerea lor, ca și călătoria de la Callao la Raroia.

Să începem, așadar, cu Thor Heyerdahl, conducătorul expediției. Chiar dacă nu toată lumea îi împărtășește concepțiile științifice, autoritatea lui în materie de etnografie și arheologie e indiscutabilă. Acum lucrează la ultimele capitole ale unei lucrări care trage concluziile cercetărilor efectuate în Insula Paștelui. Knut Haugland e la fel de bine cunoscut în Norvegia ca participant activ la mișcarea de Rezistență. Una dintre cele mai glorioase pagini din istoria luptei patrioților norvegieni împotriva ocupanților hitleriști a fost cutezătorul atac al unui grup de artificieri voluntari, în februarie 1943, împotriva uzinei de apă grea, în vederea distrugerii aparatului care furniza materia primă pentru experiențele germane de dezagregare a atomului. Haugland a făcut parte din grupul care a dus la bun sfîrșit această operație despre care s-au scris cărți și s-au turnat filme. În momentul de față, Knut Haugland își consacră forțele creării unui Muzeu al Rezistenței,

care nu există pînă acum în Norvegia. Muzeul se va deschide în iunie 1968, într-o veche fortăreață de pe o insulă din Oslo-Fjörd.

Torstein Raaby a luptat și el activ împotriva ocupanților. A fost și în timpul războiului radiotelegrafist și are la activul lui crucișătorul fascist „Von Tirpitz”. Raaby a anunțat, cu un aparat de radioemisie clandestin, că crucișătorul a plecat în cursă dintr-un loc de ancorare camuflat, iar aviația aliaților l-a scufundat în Oslo-Fjörd. După expediția pe „Kon-Tiki”, a început să se pasioneze de electrochimie, dar n-a mai putut să-și ducă la îndeplinire planurile...

Ajuns aici, Bengt Danielsson își întrerupe relatarea despre colegii lui și cîteva secunde în birou domnește liniștea.

— Călătoriți cu metroul, nu? — rupe în sfîrșit tăcerea Danielsson. Atunci cunoașteți stația „Ostermalm”.

E, într-adevăr, una din cele mai frumoase stații de metro din Stockholm. Pereții sînt împodobiți cu pictură modernă de Erik Hesselberg, ofițerul timonier și fotograf al expediției din Pacific. Acum studiază opera lui Picasso.

Despre meteorologul de pe „Kon-Tiki”, Herman Watzinger, se spune că o devenit o figură importantă în Peru. Inginer de profesie, Watzinger a adus o

MALI

Dispeceri la tam-tam

Aprilie este în Mali cea mai toridă lună a anului. De aceea am pornit la drum înainte de a se lumina bine, ca să putem profita de primele ore, relativ răcoroase (aproximativ 30°), ale dimineții. Am plecat din orașul Mopti, așezat pe cursul mijlociu al Nigerului, și ne-am îndreptat spre pragul Bandiagara, celebru printre cunoscătorii vechii Africi, presărat cu sătulețe, aducînd cu niște cuiburi de rîndunele și locuie de dogoni. Odimioară se ajungea foarte greu pînă la prag. Multe zile răpea traversarea unui platou secetos! Dogonii, care s-au retras pe acest prag de teama vecinilor războinici și a negustorilor de sclavi, și-au păstrat pînă în zilele noastre intacte străvechile obiceiuri. Imprejurare care face ca tribul să fie „favoritul” etnografilor.

Am ajuns la prag în trei-patru ore. Drumul (sau mai exact ceva care se numește drum) s-a întrerupt la intrarea într-un tunel natural, care duce în satul dogon Sanga. Am coborît deci din mașină și am pornit numaidecît spre marginea unei prăpăstii de trei sute de metri. De la marginea pragului se întindea, pe zeci de kilometri, savana pîrjolită de soare. Vibrația aerului încins stergea contururile munților. Căsuțele dogonilor, cu acoperișuri pătrate, se ațineau la poalele lor. În preajma pușinelor izvoare se înălțau copaci uriași, din direcția cărora răzbatea pînă la noi un răpăit clar de tam-tam.

— Se anunță sosirea dv.. Și în același timp sînt convocați dansatorii la serbarea de astăzi. — „ne-a tradus” răpăitul de tobe bătrînilor om de știință malian Sidibe, care ne însoțea în călătorie.

...Escaladarea — pe niște poteci pe care pot umbla numai caprele — a coastei abrupte și înalte cît o clădire cu o sută de etaje este dificilă pe orice vreme. Dar la o temperatură de 40° la umbră (și cînd și această „umbră toridă” se întîlnește destul de rar) o asemenea plimbare înseamnă un chin aproape insuportabil. Așa încît am ajuns la destinație sleiți de puteri. După ce am vizitat satul și am stat de vorbă cu un bătrîn venerabil, am aflat că lucrurile cele mai demne de văzut din Sanga: „palatul” căpeteniei și cimitirul se aflau pe peretele prăpăstiei — palatul la o sută de metri deasupra satului iar cimitirul chiar sub cozorocul pragului. Așa încît am pornit din nou să ne cățărăm pe pietrele încinse ale coastei abrupte.

De cîteva ori, în momentele cele mai „critice”, cînd ni se părea că nu mai putem face nici un pas, în fața noastră, țîșnind parcă din pămînt, s-a ivit un dogon purtînd pe cap un ulcior mare cu apă de izvor. Am băut pe săturate și chiar ne-am spălat fața și gîtul cu lichidul înviorător. Iar cînd, după escaladare, am revenit pe platou, am fost din nou întîmpinați, într-un colțisor umbros, de un îns cu o lădiță plină cu sticle de Coca-Cola, adusă de noi din Mopti.

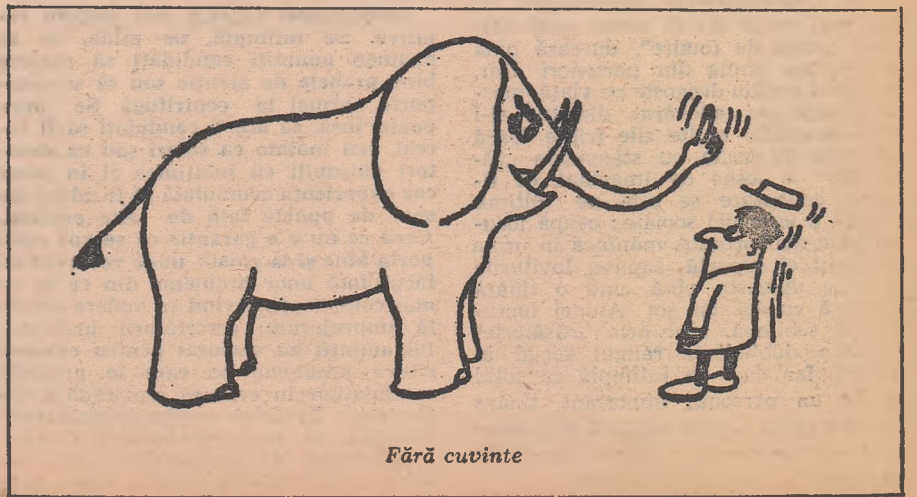
— Nu înțeleg cum de am fost totuși descoperiți printre stînci și de unde ni s-a adus apă — l-am întrebat curioși pe felcerul care lucra la punctul sanitar din Sanga.

— Ați fost anunțați de tam-tamuri — ne-a lămurit el. În cursul șederii dv tot timpul au loc discuții „telefonice prin tam-tam”. De jos se poate ușor vedea pe unde vă cățărați. Semnalul e transmis în sus sau unii om din preajma unui izvor, și atunci cel mai apropiat sacagiu vă iese în întîmpinare.

„Dispecerii” la tam-tam ne-au fost, într-adevăr, de mare folos. Fără „telegramele” lor nu știu cum am fi izbutit să trecem pragul Bandiagara...

Ghennadi Deinichenko

V. Korovikov

Fără cuvinte

CEI CE NU CUVÎNTĂ

Alfa
și muritorii de rînd

Studiind comportarea păsărilor domestice, savantul norvegian Schjelderup-Ebbe a remarcat că loviturile de cioc împărțite cu multă generozitate

Lorenz povestește că într-o zi șeful unei colonii de stâncuțe a dispărut. Soția lui nu și-a pierdut rangul, conducînd în continuare colectivitatea. La un

O fi un urs „omega”?

tate de găini nu sînt date la întîmplare și nici datorate unei „indispoziții” de moment. Nu, ele sînt o manifestare a superiorității sociale. Într-adevăr, savantul a stabilit că loviturile de cioc erau distribuite de o anumită pasăre și că celelalte fie că se îndepărtau, pentru a le evita, fie că le suportau fără să crînească. Această găină Nr. 1 sau alfa, cum a numit-o omul de știință pentru a o evidenția în colectivitatea semenelor ei, avea dreptul să „ciocănească” pe oricine fără să i se riposteze. Următoarele în ierarhia socială erau (în ordinea literelor din alfabetul grec) găina beta, care primea lovituri de cioc numai de la „șefa” ei alfa, apoi găina gama, care accepta, fără drept de replică, lovituri de la superioarele ei alfa și beta, și așa mai departe pînă la sărmana omega, care încasa din dreapta și din stînga și avea acces la grăunțe numai după ce se săturau toate mai-marele ei.

Ierarhia e respectată nu numai în bătaură, ci și în grajduri, unde vaca alfa intră sau iese întotdeauna prima, după cum aceeași întîietate îi este asigurată la iesle sau la adăpat. La fel se petrec lucrurile în orice colectivitate de animale, care are regii, conții și baronii săi. Într-o grădină zoologică orice vizitator poate observa că ursul-alfa, cu drepturi regale, ocupă întotdeauna locul cel mai bun, de regulă cel de unde poate acapara mai ușor bunătații aruncate de vizitatori, și că bietul urs-omega se aține undeva în fund, acolo unde rareori ajunge o bucată mai bună.

Printre cei mai severi în respectarea rangului se numără șoarecii. Sînt necruțători cu supușii, nu le permit să mănînce la aceeași „masă” cu ei, încălcarea regulii fiind pedepsită cu mușcături ce pot fi mortale.

Zoologul austriac Konrad Lorenz, care a studiat multă vreme misterele psihologiei animale, a crescut colonii de stâncuțe pentru a le observa mai bine moravurile. Stâncuțele sînt monogame. „Căsniciile” lor, contractate de cele mai multe ori în urma unui adevărat „coup de foudre”, durează pînă la moartea unuia din parteneri. Dar, în pofida acestei dragoste pe viață, masculul este un adevărat dictator și-i face consoarte multe zile fripte. Dacă așa stau lucrurile cu stâncuțele „căsătorite”, e lesne de imaginat că tinerele celibatate se află pe ultima treaptă a ierarhiei sociale: ocupă locurile cele mai proaste, mănîncă în urma celorlalți și suportă, supuse, loviturile de cioc. Aceasta pînă cînd o tînără stâncuță capătă un soț. Atunci lucrurile se schimbă, căci prin „căsătorie” stâncuța dobîndește rangul social al soțului. Iar dacă se întîmplă ca soțul să fie un personaj important, tînăra doamnă, pînă atunci umilită și disprețuită, devine arogantă și neîndurătoare eu asupritoarele ei de altădată.

moment dat în colonie și-a făcut apariția un mascul străin, mai mare și mai puternic decît ceilalți. Era firesc ca membrii coloniei să se revolte împotriva intrusului și să-l alunge. Dar... văduva l-a acceptat ca soț și nimeni n-a îndrăznit să obiecteze. Voința stăpînei lor era absolută...

B. Kradovski

UN EXAMEN
CONCLUDENTNu ești bun
de aviator!

Pilotarea avioanelor, operație de mare răspundere, e incredințată numai celor care trec un examen special. Stăpînirea de sine, prezența de spirit, perspicacitatea și voința sînt numai cîteva trăsături de caracter pe care trebuie să le posede viitorii piloți.

Oricît de exigenți ar fi însă membrii comisiilor de examinare, li se mai întîmplă să comită greșeli în aprecierea candidaților. De altminteri, specialiști din diferite țări recunosc că în primul an de școală, decî după trecerea cu bine a examenului, cam 25—30 la sută din cursanți se dovedesc inapți pentru meseria de aviator.

Cercetătorii de la Institutul de psihologie din R.S.S. Ucrainiană au propus o nouă metodă de selecționare a aviatorilor. Aplicată de cîțva timp într-o școală de aviație, această metodă a făcut ca numărul cursanților dovediți inapți în primul an de școală să scadă la 3—4 la sută. Cum reușesc cercetătorii să-i detecteze pe aviatorii „înnașcuți”?

Aptitudinea, vocația, sînt noțiuni relative. Se întîmplă, de pildă, ca la examen anumiți candidați să rezolve bine probele de atenție sau să se comporte normal la centrifugă. Se prea poate, însă, ca acești candidați să fi lucrat mai înainte ca șoferi sau ca monotori obișnuți cu înălțimea și în acest caz experiența acumulată să le aducă un spor de puncte față de alte profesii. Ceea ce nu e o garanție că se vor comporta bine și la școală, unde vor avea de făcut față unor probleme din ce în ce mai complicate. Avînd în vedere această împrejurare, cercetătorii institutului amintit au elaborat pentru examen cîteva probleme pe care le prezintă candidaților în ordinea crescîndă a dificultății. În felul acesta examinarea constată, în urma prelucrării datelor, „coeficientul de progres”, cu alte cuvinte capacitatea candidatului de a face

progrese în asimilarea cunoștințelor și în interpretarea lor. Nici una din probele la care erau supuși pînă acum viitorii aviatori nu prevedea depistarea „coeficientului de progres”.

Metoda cercetătorilor ucraineni s-a dovedit indicată nu numai în selecționarea piloților, dar și a conducătorilor auto, operatorilor din marile uzine, pompierilor, a tuturor profesiilor care necesită trăsăturile de caracter de care se vorbea la început.

DUPĂ DOUĂ MAT-URI
ȘI DOUĂ „REMIZE”Invingătorul în
primul meci de șah
electronic

După un an de luptă încordată, zilele trecute s-a încheiat meciul de șah dintre doi campioni ce s-au înfruntat pentru prima oară în arena internațională a nobilului joc: un calculator electronic sovietic și unul american. A cîștigat cel dintîi — cu două „mat-uri” și două „remize”. Drept care, specialiștii americani au telegrafiat colegilor lor sovietici: „Într-adevăr, „computerul” vostru are dreptate; în ultimele două întîlniri n-a existat nici învingător nici invins. Felicitări. Sinteți mai puternici”.

Creierul electronic biruitor a fost programat de matematicienii Gheorghi Adelson Velski, Vladimir Arlazarov, Alexandr Bitman, Alexandr Șivotovski și Anatoli Uskov. Cel înfrînt a fost pus la punct de o „echipă” a universității Stanford (Palo Alto, California), condusă de profesorul John McCarthy.

Amîndouă mecanismele au o „memorie” în care au fost introduse regulile jocului, pozițiile de plecare ale pieselor și valorile respective. Pînă aici, deci, condițiile, au fost de desăvîrșită egalitate; diferite au fost însă modulile de programare, datorită cărora partida s-a transformat într-o întrecere

între două mari școli de matematică superioară: cea sovietică și cea americană.

Dacă ne gîndim că în jocul de șah o variantă de mișcare poate fi aleasă între alte cîteva zeci de mii de milioane de milioane de milioane (cu alte cuvinte printre cîteva mii de miliarde) de combinații, la prima vedere un neinițiat ar putea crede că pînă și cel mai perfect calculator electronic ar avea nevoie, pentru o singură mișcare, de zeci de ani. În realitate, însă, mașinile electronice sînt mult mai rapide; după cum am văzut, într-un an s-au jucat patru partide. În acest interval, mult timp s-a pierdut cu transmiterea mișcărilor; amîndoi „robotii” aveau un cod comun și imprimau comunicarea mișcării pe o bandă perforată, ce era trimisă universității „adversare”. Aceasta o „comunica” propriului campion, întrucît se ajunsese la concluzia că legarea directă a celor două mașini, pentru ca schimbările de mișcări să fie făcute automat, ar fi fost prea costisitoare. Nu se știe cît a durat elaborarea fiecărei mișcări, dar probabil că nu atîta vreme cît ar fi fost necesar pentru a experimenta fiecare mișcare și fiecare răspuns posibil.

Un lucru e totuși absolut sigur; amîndouă mașinile electronice știau să excludă mișcărilor evidente inutile și dăunătoare și să le aleagă pe cele mai bune pe baza unei „teorii” pe care o elaborau și o verificau pe măsură ce se desfășurau întîlnirile.

Ajuns la acest punct, meciul de șah amintit a depășit evident sfera unei curiozități, pentru a se instala definitiv în cîmpul ciberneticii, al studierii

comportării selective a creierului uman prin intermediul comportamentului mașinilor.

Ce s-ar întîmpla, însă, dacă una din aceste mașini ar fi opusă omului? Se știe că, spre deosebire de jocul de dame (joc prin excelență analitic), șahul e mult „mai uman”, lasă mai mult loc „împrovizației”, „sacrificiilor” spectaculoase spre a ajunge în clipa adevărului la „mat-ul” fulgerător și neașteptat. Ar învinge logica strînsă a „computerului” sau capacitatea omului de a întinde curse și de a-și păcăli adversarul? Spre a afla răspunsul la aceste întrebări, la o dată care nu a fost încă fixată, s-a prevăzut un meci între un „robot” și marele maestru sovietic Petrosian.

ÎN PEȘTERA
DIN KARATEPE

Cine-i asasinul?

La Karatepe, în Asia Centrală, o expediție arheologică făcea săpături în zona unei mănăstiri budiste din secolul I e.n. Săpînd în peștera care adăpostește vechea mănăstire, arheologii au descoperit un schelet decapitat ascuns într-o chilie cu ușa zidită. După un timp, un tablou similar li s-a înfățișat și în chilie învecinată, în care au pătruns spărgînd o altă ușa zidită. De data aceasta în încăpere se aflau două craniu.

Ce tragedie s-a petrecut pe țărîmul Amu-Dariei acum aproape două mii de ani? Cine și de ce a ucis? Nu se știe dacă aceste întrebări vor primi vreodată răspuns. Oricum, în momentul de față specialiștii se ocupă de studierea altor descoperiri făcute în peștera din Karatepe. Printre motivele arhitecturale care împodobesc construcția au fost găsite, de pildă, imagini de frunze de acantă, ornament preferat al Romei antice, precum și figurine din piatră înfățișînd oameni în costume ce amintesc pe cele ale vechilor romani. Foarte interesante sînt și „cărțile de vizită” luate de vizitatorii mănăstirii: perși, indieni, sau locuitorii ai acelor meleaguri, bactrienii; autografele lor, din secolele IV—V, sînt păstrate pe peretele de la intrarea în mănăstire. Au fost găsite, de asemenea, diferite ofrande, de cele mai multe ori vase, cu inscripții ce folosesc vechi scrieri indiene, printre care și sanscrita.

Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

VĂDEANU IOAN-București: După părea noastră, tulburările de care suferă copilul dv., în special debilitatea și nervozitatea (mai devreme sau mai târziu micuțului îi va crește și părul și va vorbi mai mult), se datoresc regimului alimentar monoton, compus din făinoase cu care l-ați obișnuit. La 2 ani, alimentația trebuie să fie cât mai variată, conținând alimente „esențiale” ca: lapte, brinză, ouă, carne, fructe în cantitățile necesare. Numărul meselor va fi de 4 pe zi, dintre care o „gustare” de dimineață. Asigurați-i copilului 3-4 ouă pe săptămână, 20-50 g carne zilnic, 200-300 g legume și zarzavaturi/zi, sucuri de fructe și mere zilnic, untul și piinea de care are nevoie organismul său, pregătiți-i apoi mîncarea după gustul său și atunci nu va mai fi nici slab, nici nervos.

SIRIN — București: Provoacă de o insuficiență a mușchilor și ligamentelor care susțin coloana, în epoca de creștere rapidă a scheletului, epifiza vertebrală a adolescenților (boala lui Scheuermann) nu e cituși de puțin incurabilă, dacă veți urma consecvent tratamentul indicat. Dacă durerile cervicale sînt atât de greu suportabile, e bine să purtați aparat susținător (minerva), care va fi scos noaptea, cînd veți dormi pe un pat tare de lemn, fără pernă sub cap. De asemenea, vă recomandăm o medicație recalcifiantă de calciu gluconat sau clorură de calciu, remineralizantă (Remineron) și eventual, hormonală, după un consult endocrinologic, pentru că presupunem existența unor deficiențe endocrine. Părea noastră e că vă puteți căsători, evitînd însă graviditatea pînă la vindecarea afecțiunii.

COCA PRIAȘ — Mizil: În balanopostitele (cu levuri): badijonați cu albastru de metilen sau violet de gentiană sol. 1-2 la sută sau oxicianură de mercur 1/4 000, iar ca antibiotic specific (în cazul cînd Stamicina nu dă rezultate), Amfotericină B (Fungizone) în injecții i.v. și încorporată în vaselină, 1-1,5 mg/kilocorp/24 de ore. (Medicamentul se obține numai pe bază de prescripție medicală).

D.D.C. — București: Vă puteți adresa comisiei respective din cadrul M.S.P.S. numai în urma recomandării medicilor curanți care o îngrijesc pe fetița dv.

IULIANA BOGAR — com. Bogați, raion Găiești: În alopecia idiopatică difuză a femeilor, de cauză necunoscută, există o relație cu tiroida, (din care cauză se recomandă ca tratament triiodotironina (T) 0,005-0,025 mg zilnic pe gură) și uneori și cu vitiligo (în hipertiroidie). Fără a garanta reușita, utilizați aplicații zilnice cu loțiunea Gerovital H₃ sau cu Rp. Nitrat de potasiu 0,50 g, t-ra de jaborandi 30 ml, alcool rectificat ad 300 ml.

I.C. — București: După toate probabilitățile, afecțiunea dv. unghiălor poate fi o onicomicoză, al cărei antibiotic specific, artă activ, e griseofulvina, administrată în 4 doze zilnice, totalizînd 1 g, timp de cel puțin 3 luni (pe gură și sub formă de pomade). Produsul tipizat se numește Likuden și se obține numai pe bază de prescripție medicală.

PUFULESCU CONSTANTINA — com. Lîmanu, raion Negru-Vodă, reg. Dobrogea: Deoarece nu putem răspunde decît în cadrul acestei rubrici vă rugăm să reveniți, alegîndu-vă un pseudonim și formulînd încă o dată întrebarea pusă de dv.

CUTEAN ION — Sibiu: În afecțiunea dv. s-au încercat, cu rezultate inconstante, unele procedee fizioterapice: radioterapie, electroterapie, radiumterapie. S-a preconizat, de asemenea, tratamentul cu vitamina E zilnic, cite 50 mg timp de 20-30 de zile, asociat cu radiumterapie. Se poate încerca, de asemenea, aureomicina, precum și injecții locale de hidrocortizon și hialuronidază.

A.B. — Brașov: Împotriva colorației roșii a nasului, aplicați zilnic comprese cu

infuzie de mușetel, în care s-a adăugat extract de hammamelis. În afară de comprese puteți folosi o loțiune conținînd apă de hammamelis, infuzie de mușetel, apă de trandafiri și infuzie de ceai natural, în părți egale.

R.V. — Brașov: Tulburările descrise sînt rezultatul unui proces de inhibiție prin autosugestie. Dușurile alternative reci și calde, practicarea gimnasticii sau sportului, în fine 1-2 tablete de Bromoval înainte de culcare vă vor seda și reechilibra sistemul nervos.

B.V. — Roman: Ținînd seama de eficacitatea redusă a tratamentelor medicale încercate pînă acum, credem că nu mai rămîne decît calea intervenției chirurgicale.

NEAGU GH. — Cislău: În enurezisul nocturn, psihoterapia în vederea „reeducării vezicii” rămîne, într-adevăr, metoda terapeutică de bază. Tratamentul medical este, în general, extrem de complex și de lungă durată. Rezultate bune au dat astfel 1-2 injecții pe săptămînă de Coripan, fiole, a 500 u.i., timp de 3 săptămîni, preparate de tipul Anapetolului cu acțiune excitantă asupra sistemului nervos central, injecții epidurale de ser fiziologic, unde scurte, acupunctură, Glutarom pe gură (6-8 drajeuri zilnic), în fine electrocoagularea colului vezical. Conduita de tratament o va fixa neuropsihiatru.

G.M.A. — Loco: Bineînțeles, înainte de toate este necesar să vă faceți seroreacția B.W. pentru a elimina diagnosticul de sifilis. Într-adevăr, după descrierea făcută de dv. pare să fie vorba de psoriazis, afecțiune legată de o predispoziție genetică. În acest caz, se recomandă soluție de arsenit de potasiu (Fowler) pe gură, în doze de 5-15 picături de două ori pe zi, iar local loțiunea următoare: Rp. Soluție de gudron de huilă 12 g, oxid de zinc 24 g, amidon 24 g, glicerină 36 g, apă q.s. ad 120 g. După care veți unge pielea cu un strat gros de alifie cu cortizon și fluocinolol, de tipul pomezii Synalar (se eliberează pe bază de rețetă medicală).

D. CARMEN — București: Nu răspundem decît pe această cale. Nu vă putem spune decît același lucru pe care l-ați aflat la Spitalul de chirurgie plastică și reparatorie. Pînă la intervenție, copilul poate fi școlarizat la domiciliu, cu avizul medicului specialist.

GRAȚIELA S. — Zimnicea: Frigiditatea este o problemă complexă și ne e greu să vă dăm un sfat de la distanță. Uneori este nevoie de un tratament hormonal (foliculină în doze moderate, hormoni masculini, tiroidieni, de la caz la caz). Alteori, tratamentul se adresează eventualelor leziuni genitale (vulvite, vaginite, anexite etc.). Ca tratament simptomatic, exerciții fizice, băi calde de șezut, diatermie, masaj ginecologic, preparate de fosfor, vitamina E, clorhidrat de iohimbina, două granule a 5 mgr la masa de seară și Rp. T-ra cola 15 g + T-ra nux vomica 10 g. D.S. int. cite 15 picături înainte de mese de 3 ori pe zi.

ERDELI ELENA — Șimleul Silvaniei: Refacerea pigmentului în vitiligo este rară, cu toate tratamentele încercate. Meladininul, local și sub formă de comprimare, nu are decît un efect pasager.

TUDORICĂ NICOLAE — Timișoara: În genere, purtarea unui suspensor poate amenda simptomatologia clinică în varicoel. Indicația operatorie este rară; mai ales dacă dă tulburări pronunțate în cazul unor profesii ce presupun efort fizic. Așa încît ascultați de sfatul medicului care v-a examinat!

MIRCEA DRĂGAN — București: Vă recomandăm consultarea unui medic neuropsihiatru, psihoterapia „de la medic la bolnav” avînd în cazul dv. un rol esențial care nu poate fi realizat prin corespondență.

ȘI DUMNEAVOASTRĂ
PUTEȚI ALEGE UN CADOU
LA MAGAZINELE
COOPERATIVELOR DE CONSUM

**COMBINATUL
CHIMIC
FĂGĂRAȘ**

Regiunea Brașov, Telefon 15-20

Produce și livrează,
pe bază de comandă

fermă la prezentare: ● Oxigen tehnic

Cu repartiție: ● Bachelită praf

● Novolac solid

● Novolac alcoolic

● Fenoplac

Informații suplimentare
la Serviciul Desfaceri al
Combinatului. Telefon 15-20

O țesătură călduroasă pentru zilele friguroase de iarnă! Lată de 80 cm, imprimată în culori și desene variate, diftina este foarte indicată pentru bluze, capote, rochii etc.

De vânzare la toate magazinele de țesături din bumbac la prețul de lei 18,60 m.

Tot aci găsiți pentru bluze și cămăși poplinet din import la prețuri variabile de la 17 la 22 lei m. — ca și barchet, finet imprimat, finet iuni, țesături pentru cămăși și bluze (import China), stofe pentru mobilă etc.

Dacă vrem să fim grațioase

Exercițiile de gimnastică se bucură de o atenție din ce în ce mai mare din partea femeilor, dat fiind că le ajută să îndepărteze kilogramele nedorite, să capete sau să-și mențină o linie zveltă. Dar, din păcate, gimnastica nu dezvoltă obligatoriu și grația. Și ce bine e când o avem!

Un bun mijloc de a căpăta grație este dansul. Dacă baletul ar deveni în școli materie obligatorie pentru fetițe, problema ar fi rezolvată cel mai bine. Dar cum această soluție e inoperantă, cel puțin deocamdată, să ne mulțumim cu dansurile moderne. Toate femeile — bineînțeles cele care vor să fie grațioase — ar trebui să danseze și, dacă au copii, să-i învețe și pe ei. Mișcările plastice, elementele ritmice ale dansului ne ajută să căpătăm o ținută frumoasă, sigură.

Grația acestei mișcări nu lasă nici o îndoială

În afară de dans, se mai poate încerca, de exemplu, și „mersul manechinelor”. Știi cum căpăta ele pasul acela elegant și plutitor, care ridică atât de mult nivelul spectacolului modei? Își pun pe cap o greutate — o carte sau altceva, — care le silește să se țină drept, să nu facă mișcări dezordonate, să se auto-supravegheze în permanență. După un anumit timp, ținuta aceasta intră în reflex.

De asemenea, să nu scăpăm nici un prilej de a-i observa pe actori — la teatru, la cinema, la televiziune, care a pătruns atât de larg în casele noastre — cum se mișcă, cum se așează, cum se ridică etc. Manierele lor sînt rezultatul unui studiu special. După cum nu strică să ne studiem și noi din când în când, în fața oglinzii, pentru a vedea ce ne prinde și ce nu. Chiar numai modul de a sta jos, mai ales acum cînd se poartă rochii scurte, poate face o impresie bună sau proastă. Sau, nu vi s-a întîmplat să vedeți femei zvelte și elegante care pierd ca prezența fiindcă își bălăbănesc în mers brațele ca pe un pendul agitat? Brațele trebuie să se miște, dar ușor.

Vedeți, prin urmare, ce importanță au aceste amănunte pentru impresia generală pe care o facem. De aceea, am selecționat câteva exerciții pe care Mariana Bogoliubskaia, artistă emerită a R.S.F.S.R., le recomandă femeilor pentru a căpăta un mers frumos.

Ne lîpim cu spatele de perete, fără, însă, să-l atingem și cu ceafa, și sugem burta. Lăsăm brațele de-a lungul corpului. Întindem gîtul înainte, astfel ca nici părul să nu atingă peretele, și ne punem pe cap o carte groasă. Facem un pas înainte. Pentru a ne menține echilibrul, mișcăm brațele ușor îndoite, cu palmele în afară.

Trasăm pe podea două linii la o distanță de cinci centimetri una de alta și călcăm exact pe ele fără a le depăși. Cînd mergem nu trebuie să călcăm pe toată talpa și nici să ne balansăm în virfură. Genunchii trebuie să facă oșciul de „arc”.

Și un ultim sfat al actriței Mariana

Bogoliubskaia: fetele tinere adoptă uneori atitudini pe care le consideră „sportive”, dar care, de fapt, sînt doar dizgrațioase. Nici tinerețea nu-i scutită de datorită supravegherii atente și conținui.

Alina Sviridova

AUTOEDUCAȚIE

Alte două rețete pentru educarea voinței

Într-un număr trecut al revistei noastre, nr. 41/1967, am publicat — sub formă de rețete — două recomandări, elaborate de specialiști în materie, pentru a ne obișnui să avem o voință cit mai puternică. Am făgăduit atunci să mai revenim asupra subiectului. Lucru pe care-l facem acum, publicînd încă două rețete. Cine are (bună) voință, să le experimenteze cu perseverență și rezultatele; sîntem siguri, nu vor întîrzia să se arate.

Rețeta nr. 1: maximum de promptitudine în trecerea de la proiect la faptă. Cine nu cunoaște proverbul: „Înfornul este pavat cu intenții bune”? Mai precis ar trebui să se spună: „Cu intenții bune, dar care nu s-au materializat”. Iată de ce, din clipa în care am luat hotărîrea, se impune să acționăm, în conformitate cu ea, fără cea mai mică întîrziere.

Să presupunem că, spălîndu-ne pe dinți dimineața, înregistrăm o ușoară durere la o măsea. „Trebuie să mă duc la dentist”, e lucrul pe care ni-l spunem imediat. Dar dacă la prînz măseaua a înțecat să ne mai supere? Cel mai la îndemînă ne-ar fi să renunțăm la neplăcuta vizită pe care am proiectat-o sau, cel puțin, s-o amînam. Dar o asemenea „răzgîndire” e primejdioasă nu numai pentru integritatea danturii noastre, ci și pentru voința pe care vrem s-o educăm.

Căci psihologii au constatat că orice revenire asupra unei decizii (ne referim, bineînțeles, la deciziile cu caracter pozitiv) influențează în mod nefavorabil asupra caracterului nostru: creierul se obișnuiește să nu mai transforme intențiile în acțiuni și ridică bariere greu de trecut în calea tuturor hotărîrilor pe care le vom lua în viitor.

Rețeta nr. 2: formarea unei „rezerve” a capacității de efort. Adesea ni se întîmplă să nu întreprindem ceva de teamă că nu vom fi în stare să facem efortul necesar și că vom suferi o înfrîngere. Iată de ce este bine să ne organizăm din timp un „stoc” al posibilităților noastre de a face eforturi de voință.

Cum se agonisește o astfel de „rezervă”? Printr-o metodă care, la prima vedere, poate să pară ciudată: antrenarea voinței prin eforturi gratuite, lipsite de orice scop practic imediat. Ca de exemplu: sîntem pe punctul să intrăm într-o cofetărie, pentru a mîncă o prăjitură, dar renunțăm în ultima clipă. Nu dintr-un motiv legat de sănătate sau de siluetă, ci pur și simplu de dragul renunțării în sine. Sau ne sculăm cu jumătate de oră mai de vreme ca de obicei, deși nimic nu ne obligă la acest lucru.

E o martirizare inutilă? Nu tocmai. La nevoie, atunci cînd pentru a realiza ceva, va trebui să renunțăm la un desert sau la o jumătate de oră de somn, voința noastră nu va fi luată pe nepregătite. Ea va recurge la „stocul” pe care i l-am creat, scoțînd dintr-însul capacitatea de a depune efortul respectiv.

V. Sonin

PENTRU COPIII NOȘTRI

Morala în laborator

La Institutul pedagogic din Odesa a fost înființat recent un nou laborator de cercetări care are ca obiect de studiu educația morală. El se va ocupa în speță de educația sexelor.

Pentru început, despre importanța problemei. Pînă nu demult, o seamă de pedagogi socoteau că educația sexelor e o chestiune delicată ce nu trebuie abordată. Acum, însă, se admite cvasi unanimitate că această componentă a educației este un element necesar în formarea personalității. Scopul noii discipline este de a pregăti pe tineri în vederea întemeierii unei familii.

A.S. Makarenko a arătat în repetate rînduri că părinții și școala trebuie să formeze soții și soți, mame și tați buni. Tineretul trebuie să știe ce înseamnă o familie înainte de a o întemeia. Chiar și o experiență modestă în educația sexelor ne îndreptățește să printr-o îndrumare corectă pot fi evitate o seamă de fenomene neplăcute în atitudinea față de familie, de căsătorie.

În laboratorul nou creat lucrează un larg cerc de specialiști: pedagogi, psihologi, medici, educatori din instituțiile preșcolare. Sînt antrenati și studenții din asociația științifică a institutului și membrii cercului studențesc, care au efectuat studii interesante despre accelerarea tendinței de dezvoltare a organismului infantil.

Laboratorul de educație morală se va ocupa, în primul rînd, de elaborarea unei teorii a educației sexelor, va aduna și generaliza observațiile pedagogice sporadice. Colectivul laboratorului va studia aspectele psihofiziologice, igienice și pedagogice ale problemei, ținînd seama de vîrste variate, începînd cu copiii de creșă și terminînd cu tinerii de 19 ani.

Conducătorul laboratorului, candidatul în științe pedagogice Vladimir Barski, nădăjduiește ca cercetătorii laboratorului să întocmească în scurt timp recomandări științifice pentru educația sexelor la copii și tineri. Încă în cursul acestui an școlar, la institut se vor ține prelegeri experimentale de educație a sexelor.

Pedagogii sînt de părere că la această activitate trebuie să participe cit mai mulți profesori, instructori de pionieri, părinți, într-un cuvînt toți cei ce se ocupă de educarea copiilor. Căci o problemă complexă nu poate fi rezolvată prin ocolirea ei.

I. Pikarevici

SPORT

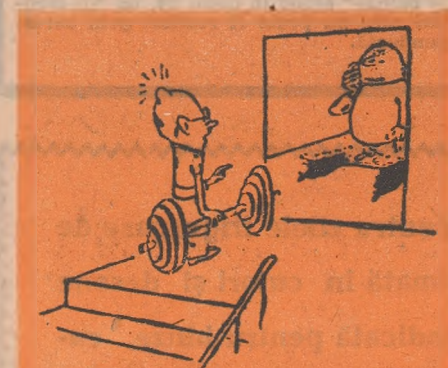
Cît mîncîcă Jabotinski?

Numele halterofilului Leonid Jabotinski este mereu la ordinea zilei. Cu o carte de vizită ca a lui: triplu campion mondial, campion olimpic, recordman mondial — e și firesc ca omul „cel mai puternic din lume” să fie una dintre permanențele celebrității sportive.

Evoluția lui Jabotinski a urmat o linie sinuoasă și întreruptă. Primul contact cu podiumul și cu haltera l-a avut la 15 ani. Atunci a ridicat, la toate trei stilurile, 170 kg, rezultat neglijabil nu numai în comparație cu performanțele lui actuale, ci și față de ceea ce fac acum cei mai tineri campioni. Tot la 15 ani, mexicanul Manuel do la Roza a ridicat 300 kg!

Dezamăgit, Jabotinski s-a retras în atletism. A început să alerge, să sară, să arunce discul — ipostază în care a reprezentat Ucraina la una din edițiile Spartachiadei popoarelor U.R.S.S.

Dar chemarea halterei nu-i dădea pace. Inapoiindu-se ca fiul risipitor la sportul inițial, în 1955 a reușit aproape să dubleze rezultatul de la debut, iar peste trei ani a împlinit norma de maeștru al sportului, totalizînd la triatlon 460 kg. Mai departe, însă, n-a putut merge. Atinse un plafon pe care nu-l putea depăși. Iar dezamăgire, iar ne-

— Vă rog să mă iertați, dumneavoastră ați scăpat acest obiect? Desen de E. Șabelnik

încredere — și Leonid Jabotinski a abandonat haltera în favoarea hocheiului. Cei care l-au avut atunci ca adversar, își amintesc că prezența acestuia în poartă, pe care o astupa literalmente, era foarte incomodă.

Cum a venit, totuși, consacrarea? Deși era hocheist, de Jabotinski și-a adus aminte Alexei Medvedev, cel care

l-a detronat pe temutul halterofil american Paul Anderson. Devenind antrenor, Medvedev a început să caute noi talente și și-a amintit de capriciosul ucrainian. Dar fiindcă primul era la Moscova, iar al doilea la Harkov, „antrenamentele” s-au desfășurat într-un mod foarte original: prin corespondență. Rezultatele au fost surprinzătoare. O dată cu volumul corespondenței, creștea și numărul kilogramele totalizate. Îndrumat de Medvedev și de antrenorul local Mihail Svetlicin, Jabotinski a reușit să atingă mult rîvnita limită de 500 kg.

Apoi progresul a fost continuu. În 1963 l-a depășit pe marele sportiv Iuri

Bucuria unui nou record mondial

Vlasov, pe care îl iubește și îl stimează ca pe un ideal de seriozitate și voință. În 1963, Jabotinski a ridicat 520 kg, iar în anul următor 560 kg, nou record. Lupta pentru supremația mondială a început să se dea între Vlasov și Jabotinski. La Olimpiada de la Tokio nici un specialist nu s-a îndoit că ei își vor disputa „aurul” și „argintul”. Și așa a și fost. La deschiderea Jocurilor Olimpice, „stegarul” lotului sovietic a fost Iuri Vlasov, marele favorit, dar la închiderea — Leonid Jabotinski, pe pieptul căruia strălucea medalia de aur, răsplătă pentru fenomenalul rezultat de 572,5 kg.

În 1965, Jabotinski a cucerit titlul de campion mondial, pe care nu l-a mai pierdut de atunci. Cum Vlasov s-a retras din arenă, compatriotul lui — acum alt adversar decît metalul halterei. După ce l-am prezentat pe Jabotinski sportivul, să spunem câteva cuvinte despre Jabotinski — omul.

Temutul campion, de 1,89 m înălțime și 153 kg, are un sufler de o rară bunătațe și gingășie. Adoră copiii — are un băiețel de 4 ani —, adoră muzica, e pasionat de ping-pong și de automobilism. Și e foarte modest și cumpătat. Iată, de altminteri, rația de prînz a acestui colos, care se joacă cu sutele de kilograme: o salată, câteva scrumbii, o farfurie de supă sau ciorbă, două pîrjoale cu garnitură, un pahar de compot și 150—200 g de piine.